1814. No. 49

LEEUWARDER COURANT.

VRIJDAG, den 25 Maart.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIE.

BOLOGNE, *den 16 Februarij.*

Alle de geruchten, die er over den marsch van het Napolitaansche leger geloopen hebben, waren zonder grond. Dit leger is tusschen Bologne, Modena, Rubiera en Reggio geconcentreerd, en schijnt naar versterkingen te wachten. Maar nu laat het zich aanzien, als of de aankomst van den marquies *de Gallo* alles in beweging heeft gebragt. De overgang over de Pô zal, naar men zegt, binnen eenige dagen plaats hebben.

De proclamatie van den veldmaarschalk graaf *van Bellegarde* heeft in alle gemoederen de beste uitwerking gedaan.

In den namiddag van den 13den vroeg de kommandant van het kasteel van Ancona, om te kapituleren. Volgens de kapitulatie zal het garnizoen den 18den, met alle militaire eer, uitmarcheren; hetzelve zal deszelfs wapenen tot Fumicino behouden, en langs Bologne, Plaisance en Alexandria, naar Frankrijk terug keeren, zonder echter gedurende een jaar tegen de Napolitanen en hunne bondgenooten te kunnen dienen. Een napolitaansch korps zal hetzelve tot aan de fransche voorposten begeleiden.

Lord *Bentink* is den 1sten februarij te Napels aangekomen, en is aldaar met de meest mogelijke onderscheiding ontvangen geworden.

De Koning van Napels heeft op zijnen doortogt in Loretto de kapel bezocht, en een decreet genomen, volgens hetwelk hij jaarlijks 4000 livres uit zijne kas tot onderhoud aan dezelve toelegt.

BELGIE.

BRUSSEL, *den 17 Maart.*

Men leest hier, in een' brief van Rheims, van den 11den maart, het onderstaande:

„ Volgens de laatste tijdingen van Parys, van den 9den, was de Keizerin gereed, te vertrekken, en de grootste ontsteltenis heerschte in de hoofdstad De minister van politie *Savary*, die, zoo als bekend is, ook een rol in Spanje gespeeld heeft, had eenige honderd uniformen voor Kozakken in de voorsteden van Parys gevonden. Men wist nog niet, welk een gebruik men van dezelven wilde maken; doch men veronderstelde, dat deze gewaande Kozakken zich bij de beroemde fransche mamelukken zouden gevoegd hebben, ten einde van zekere gelegenheden gebruik te maken, en de stad te plunderen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

VEREENIGDE NEDERLANDEN.

UTRECHT, *den 20 Maart.*

Heden wordt ons uit 's Gravenhage de aldaar ontvangene belangrijke tijding medegedeeld, dat de geallieerden binnen Parys zijn getrokken, en dat de Keizerin Regentes zou blijven.

'sGRAVENHAGE, *den 21 Maart.*

In het hoofdkwartier van den veldmaarschalk prins *van Schwartzenberg* is, den 10den dezer, de volgende proclamatie gedaan:

FRANSCHEN,

Men hitst u tot oproer aan. Uw gouvernement begunstigt heimelijke lagen, welke dienen, om de volken in de door de geallieerde legers bezette departementen in opstand te brengen. Men zoekt u, door bedriegelijke beloften, door middelen, welke slechts ten bewijze strekken van de zwakheid der magt, die dezelve in het werk stelt, te verleiden.

De tegenwoordigheid van talrijke legers doet u lijden. Uw gouvernement alleen kan een einde aan uwe rampen maken. Het zal u de rust wedergeven, wanneer het den vrede, welken Europa aan hetzelve aanbiedt, zal aannemen.

De mogendheden bedoelen geenszins de verovering van Frankrijk; doch zij zullen geenen vrede maken, dan op voorwaarden, welke aan hunne volkeren en aan Frankrijk zelve eenen staat van duurzame rust verzekert. De opofferingen, welke gij doet, zijn kortstondig; het heil, dat uit de pogingen van zoo vele tot eene en dezelfde zaak vereenigde natien moet voortvloeijen, is bestendig. Franschen, uw bestaan en nationale onafhankelijkheid zullen te gelijk met de onzen gevestigd worden; gij zult het dierbaar bloed uwer zonen niet meer zien vloeijen, voor belangen, die u vreemd zijn.

De vrede alleen kan de geallieerde legers het grondgebied van Frankrijk doen verlaten. Nieuwe bataillons bedekken de wegen van Duitschland, Belgie, Spanje en Italie. Franschen, verheft uwe stem voor den vrede van Europa, dien vrede, het eenigst doel van de pogingen der mogendheden, het eenigste, dat uw verlangen waardig is. Vraagt aan uw gouvernement de teruggave uwer kolonien, de opening uwer havens, de vrijheid van uwen handel, die voordeelen zijn u aangeboden. Alles, wat gij doen zult tot schraging van den oorlog, zal ten uwen nadeele keeren; en al wie, het zij uit zich zelven, of verleid door anderen, zich tegen ons verzet, zal zich aan eenen zekeren ondergang blootstellen.

In het hoofdkwartier te Troyes, den 10den maart 1814.

De generaal-en-chef van het groot-leger der geallieerden,

De maarschalk prins VAN SCHWARTZENBERG.

Weinige dagen later kwam het volgende bulletin in het licht:

Een uitstekend voordeel heeft de legers der geallieerde mogendheden luisters bijgezet. De graaf *de Saint-Priest*, aide-de-camp generaal van Z. M. den Keizer aller Russen, heeft, op den 12den maart, des morgens ten 6 uren, de stad Rheims stormenderhand veroverd. De vijandelijke ruiterij, die een gedeelte van het garnisoen uitmaakte en er zich wilde doorslaan, is ge-

heel en al vernield. Twee duizend vijf honderd gevangenen, waaronder zich de generaal *Lacoste*, de kolonel *Regnier* en een groot aantal officieren bevinden, met tien stukken geschut, zijn in onze handen gevallen. Het verlies van onzen kant is niet zeer aanmerkelijk geweest, dewijl de aanval met eene voorbeeldelooze drift ten uitvoer is gebragt geworden.

Het genoegen, dat deze tijding verschaffen moet, wordt nog vermeerderd, door het uit Chaumont, op den 14den dezer, voorloopig ontvangene berigt van aanmerkelijke voordeelen, welke de luitenant-veldmaarschalk *Bianchi* op den maarschalk *Augereau* behaald heeft, wiens leger in volle retraite is en met nadruk vervolgd wordt. Ook aan den kant van het Walliserland zijn de Franschen terug gedreven, en men is derhalve te Geneve en in het kanton van Vaud volkomen gerust.

Wij, WILLEM, bij de gratie Gods, Prins van Oranje en Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde-Nederlanden, enz., enz., enz.;

Overwegende, dat het strijdig is met het door Ons, voor de welvaart der goede ingezetenen, aangenomen systema eens vrijen handels, om den aanvoer van Oost Indische producten aan speciale concessien en bijzondere bepalingen te verbinden, verder, dan in die gevallen, waar zulks door bijzondere omstandigheden van eene gebiedende noodzakelijkheid is, of bij vervolg mogt worden;

Willende tevens wegnemen alle onzekerheid, nopens de regten, waaraan de voorschreven producten, bij het inkomen en uitgaan, ten behoeve van 's lands schatkist, zullen zijn onderworpen, ten einde daardoor de speculatien der nederlandsche handelaren aan te moedigen;

Gehoord het rapport van onzen commissaris-generaal tot de finantien;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Tot tijd en wijle daaromtrent anders mogt worden verstaan, wordt de invoer en uitvoer van alle Oost-Indische producten vrijgesteld, tegen betaling van zoodanige regten en premie of veilgeld, als voor andere goederen van gelijke benaming, bij de lijst van den 31sten julij 1725 en opgevolgde alteratien, zijn bepaald of hierna worden opgegeven, en zulks ter vervanging van de lasten van recognitie als anderzins, waaraan die goederen, voor de vereeniging dezer landen met Frankrijk, zijn onderworpen.

2. Van de navolgende en alle andere niet in de lijst van 1725 speciaal genoemde artikelen, zal moeten worden betaald *drie* per cent inkomende en *twee* per cent uitgaande.

Aloë, *Bejuin* (Benzoen), *Campher*, *Catchou*, *Cauris*, *Cardamom* (divers), *Drakenbloed*, *Foelie*, *Muskaat-Noten*, *Paarlemoer-Schelpen*, *Zago*, *Schellak*, *Soya* en *Tamarindo*.

3 Van de *Spiaulter* zal worden betaald, van de 100 ponden: inkomende *zes* stuivers, uitgaande *tien* stuivers.

Curcuma Javas, van de 100 ponden: inkomende *een* gulden, uitgaande *twee* stuivers.

Bind-Rottingen, van de 100 ponden: inkomende *acht* stuivers, uitgaande *vijf* stuivers.

Olie van Specerijen, van de waarde: inkomende *vijf* per cent, uitgaande *een* per cent.

4. Met alteratie en amplatie van voorschreven lijst, zal moeten worden betaald, van *Indigo van alle soort*, van de 100 ponden: inkomende *twee* gulden, uitgaande *drie* guldens.

Peper van alle soort, van de 100 ponden: inkomende *drie* guldens, uitgaande *twee* guldens.

Kaneel, Ceilonsche, per pond, vrij van premie: inkomende *drie* stuivers, uitgaande *twee* stuivers.

Kaneel, Chineesche, per pond: inkomende *drie* stuivers, uitgaande *twee* stuivers.

5. Alle de voorschreven waren en koopmanschappen zijn mede aan de betaling der premie of het veilgeld onderworpen, voor zoo verre dezelve daarvan niet, bij deze publicatie of vroegere wetten, specialijk zijn vrijgesteld.

6. Onze commissaris-generaal voor de zaken der finantien wordt belast met de executie van het tegenwoordig besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden geinsereerd.

Gegeven in 's Gravenhage, den 2den maart des jaars 1814, en van onze regering het eerste.

(*geteekend*,) W I L L E M.

Ter ordonnantie van Zijne Koninklijke Hoogheid,
De algemeene secretaris van staat,
A. R. FALCK.

LEEUWARDEN, *den* 24 *Maart.*

De laatste duitsche berigten bevestigen het voortrukken des legers van den vorst *van Schwartzenberg*, over Troyes, in de rigting van Fontainebleau. Volgens dezelve, manœuvreerde, van eenen anderen kant, eene aanzienlijke geallieerde magt, langs de beide oevers der Saone, hetwelk de fransche troepen, die naar den kant van Geneve doorgedrongen waren, reeds gedeeltelijk genoodzaakt had, die rigting te verlaten, ten einde de hunnen naar den kant van Maçon te versterken. De oostenrijksche reserve korpsen en andere geallieerde troepen, die in de eerste dagen dezer maand, door Zwitserland trokken, en deels naar Franche-Comté, deels naar Champagne bestemd waren, maakten den grootsten spoed, om ter plaatse hunner bestemming aan te komen; de infanterie legt van 12 tot 15 uren daags af, en de kavalerie zet zelfs dikwerf bij nacht haren marsch voort.

Men verzekert, dat de Franschen bij Geneve volkomen geslagen zijn.

Op heden, den twee-en-twintigsten maart een-duizend-acht-honderd-en veertien, is ter publieke teregtzitting van de regtbank ter eerster instantie, residerende te Leeuwarden, gelezen, het navolgend

B E V E L S C H R I F T.

Wij mr. CORNELIS FELIX VAN MAANEN, eerste-president van het hoog geregtshof der Vereenigde-Nederlanden,

Bevelen uit krachte van de wet, dat de assises in het departement Vriesland, voor het tweede vierendeel-jaars van den jare 1814, zullen geopend worden te Leeuwarden, op maandag den zestienden mei 1800 veertien, des morgens ten tien uren, op den voet, bepaald bij de artikelen 16, 17 en 18 der publicatie van Zijne Koninklijke Hoogheid den Heere Prinse van Oranje-Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde-Nederlanden, in dato 11 december 1813.

Benoemen tot president derzelve assises den heer mr. *Simeon Pieter van Swinden*, raadsheer in het voorzeide hof.

En gelasten, dat deze ter diligentie van den heer procureur-generaal zal worden bekend gemaakt en afgekondigd.

Aldus gedaan in 's Gravenhage, den zes-en-twintigsten februarij, 1800 veertien.

V A N M A A N E N.

Van wege den eersten-president,
I. H. S P E I R M A N,
Loco eerste griffier.

Voor kopij conform,
D. H. BEUCKER ANDREAE.

Commissarissen-generaal in het departement Vriesland, invireren, bij deze, alle burgerlijke ambtenaren, zonder onderscheid, alleen uitgezonderd de justitiële en finantiële, omtrent dewelke op eene andere wijze is onderzoek gedaan, die in en na den jare 1795 van derzelver bedieningen zijn ontzet en waar aan, onder opvolgende gouvernementen en sedert de heugelijke wending van zaken, geene verzorging of schadeloosstelling is te beurt gevallen, om zich voor den 10den april aanstaande te vervoegen bij den heer commissaris van het arrondissement, waaronder zij ressorteren, en aldaar op te geven, alle zoodanige inlichtingen en renseignementen, als ter dier gelegenheid van hen zullen worden afgevraagd.

Leeuwarden, den 23sten maart 1814.

Commissarissen-generaal voornoemd,

E. H. BERGSMA.

H. v. SMINIA.

Commissarissen-generaal in het departement Vriesland hebben weder het genoegen, het publiek bekend te maken, dat aan hen, op aanmoediging en door de opwekking van het stukje *Frisiorum Amicus*, als een vaderlandsch offer, is ter hand gesteld, eene somme van 174 guldens, van vier onderscheiden en onbekende personen, onder geleide van eene missive, waarvan wij den inhoud hier laten volgen:

Leeuwarden, den 23 maart 1814.

Aan de heeren commissarissen-generaal van Vriesland.

HOOG EDELE GESTRENGE HEEREN!

Na zoo vele en dringende opwekkingen kan het niet wel anders, of de inwoners van Vriesland zullen, op het edel voorbeeld van andere provintien in Nederland, ook hunne vrijwillige bijdragen op het altaar des Vaderlands een offer te brengen (in zoo verre zulks door hen nog niet is geschied). Ja, voor zeker, zij zullen, of na de uitnoodiging van *Friso*, hun *overtollig* goud en zilver afstaan, of althans de gunstige gedachten, welke *Frisiorum Amicus* van hen koestert, niet beschamen, en *met de daad toonen*, dat het hun aan geene bereidwilligheid ontbreekt.

Mij met welmeenende wenschen der bovengenoemde schrijvers hartelijk vereenigende, en ter bereiking daarvan ook het mijne willende bijdragen, voo neem ik de vrijheid U. H. E. G. hier nevens te zenden eene somme van . . . . f 100-:-:

Terwijl mij van anderen tot hetzelfde oogmerk is ter hand gesteld eene somme van . . . . - 44-:-:

eene van . . . . - 20-:-:

en eene van . . . . - 10-:-:

Zamen uitmakende . . . f 174-:-:

De gevers der laatstgemelde sommen verkiezen onbekend te blijven, en ik zelf, mede geene redenen vindende, om mijnen naam te openbaren, verzoek U. H. E. G. alleen, de goede ontvangst dezer gelden in de courant te willen melden, en tevens den inhoud van dezen brief te doen plaatsen.

Waarmede ik met de meeste achting verblijve,

HOOG EDELE GESTRENGE HEEREN!

U. H. Ede. Gestrengens Dw. Dienaar,

(geteekend) N. N.

Commissarissen-generaal brengen deze vaderlandslievende daden ter kennisse van het publiek, ten einde anderen tot navolging te dienen en op te wekken.

Leeuwarden, den 24sten maart 1814.

Commissarissen-generaal voornoemd,

E. H. BERGSMA.

H. v. SMINIA.

Burgemeesteren der stad Leeuwarden, van de Roomsch Katholijke weesvoogden ontvangen hebbende, eene opgave van de op woensdag jongstleden gedane collecte, ter somme van f 540-:-:, bedanken door deze de mildadige gevers voor eene zoo milde bijdrage, waardoor in de eerste behoeften der wezen van de Roomsch Katholijke gemeente zoo blijmoedig kan voorzien worden.

Leeuwarden, den 25 maart 1814.

Bij absentie van den president-burgemeester,

De burgemeester,

S. SALVERDA.

De commissie van onderwijs in Vriesland zal hare gewone voorjaars-vergadering houden den 26sten april 1814, ten huize van *G. v. d. Wielen*, te Leeuwarden.

De examens zullen gehouden worden den volgenden dag, des voormiddags ten 9 uren. Diegenen, welke verkiezen, geëxamineerd te worden, zullen zich 8 dagen vooraf, bij den schoolopziener van het district, schriftelijk moeten aanmelden, met inzending tevens van bewijzen van goed zedelijk gedrag.

Uit naam der commissie,

J. D. VAN DER PLAATS, *secret.*

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERF-BERIGTEN.

*** Heden verloste mijne geliefde echtgenoote, ANNA COOPMANS, zeer voorspoedig van eene welgeschapene dochter.

LEEUWARDEN, den 14 maart 1814. J. D. VAN DER PLAATS.

*** Heden ochtend, ten 10 uren, verloste van eene welgeschapene dochter Y. WASSENBERGH, geliefde echtgenoote van den ondergeteekenden.

LEEUWARDEN, den 21 maart 1814. TH. ROUKES.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van een' welgeschapen zoon, de beminde echtgenoote van

DRONRIJP, den 21 maart 1814. P. KONING, *predikant.*

*** Heden morgen verloste van een' zoon RICA HENRICA VAN VELSEN, geliefde huisvrouw van

FRANEKER, den 23 maart 1814. EISO CORN. WIERSMA.

*** Heden zijn ondertrouwd,

TJALLING B. PLANTENGA,

en PETRONELLA P. WALLER.

LEEUWARDEN, den 17 maart 1814.

*** Heden zijn ondertrouwd,

LEEUWARDEN, den 18 maart 1814. W. VAN DOESBURGH, en Y. SMEDING.

*** Reeds voor veertien dagen ontving ik berigt, doch op heden de voor mij zoo ontzettende tijding, dat mijn jongste zoon, PAULUS HYACINTHIUS ROMAR, die op den 8sten december 1813, als vrijwilliger was uitgetrokken, op den 21sten februarij, in den ouderdom van 24 jaren en 6 maanden, na reeds eenigen tijd met een ongemak aan het been gesukkeld te hebben, te Breda in het hospitaal was overleden, deze tijding was voor mij, die reeds meer dan twee maanden zelven gesukkeld heeft, zeer aandoenlijk; het eenigste dat mij kan opbeuren, is, dat de overledene mij niet door geweld is ontrukt geworden; maar dat hij alles heeft gedaan uit overtuiging en uit een levendig besef van pligt jegens zijn dierbaar van de overheer-

sching verlost vaderland. Deze dient tot bekendmaking aan vrienden en bekenden; verzoeke van rouwbeklags-brieven verschoont te blijven.

FRANEKER, den 16 maart 1814. D. ROMAR.

*** Heden avond, ten 6 uren, overleed, zeer zacht, in het 70ste jaar zijns ouderdoms, onze waarde vader, SIMON SJOERDS WIJMA, in leven laatst ontvanger der onbeschreven middelen te Harlingen.

HARLINGEN, den 16 maart 1814. SJOERD S. WYMA, HELENA S. WYMA.

*** Heden overleed, in het St. Anthonie-Gasthuis alhier, mijn waarde man, THOMAS HARMES GONGGRIJP, eertijds raad in de vroedschap en bouwmeester der stede Sneek, in den ouderdom van 84 jaren, na eene sukkeling van eenige maanden, en eene echtvereeniging van 49 jaren; dit tot kennisgeving aan vrienden en bekenden.

LEEUWARDEN, den 19 maart 1814. SIJTSKE VAN DEN BERG, wed. T. H. GONGGRYP.

*** Heden nacht, ten 12 uren, overleed, tot onze droefheid, onze waarde moeder en behuwd moeder, ELISABET KLEY, wed. van den fiskaal JULIUS PLUIM, in den gezegenden ouderdom van ruim 85 jaren; waarvan wij door dezen gebruikelijken weg aan vrienden en bekenden kennis geven.

LEEUWARDEN, den 19 maart 1814. REINIER VAN HARDERWIJK, JANNEKE VAN HARDERWIJK, geboren PLUIM.

LEEUWARDEN, den 22sten maart 1814. Heden avond, kwartier na zes uren, overleed de hoog ed. gestr. heer en mr. JOHAN VAN IDSINGA, eertijds eerste en presiderende raad in den hove van Vriesland, na eene ziekte van twaalf dagen, in den ouderdom van acht-en-zeventig jaren en drie dagen.

De notaris mr. P. J. MEBIUS zal, op Paasch DINGSDAG den 12den APRIL 1814, des morgens precies ten negen uren, ten huize van *Dirk Beerents Faber*, huisman, te Boxum, by boelgoed en gereeden gelde, verkoopen:
Eene uitmuntende BOEREN-REEUW en BESLAG, bestaande in zestien zoo melke als kalve koeyen, 1 vare dito, 7 kalve rieren, 6 hokkelingen, 1 bul, 1 zeug en 13 biggen, 1 vet varken, 40 zoo vole als gelde schapen, 1 zwart merrie-paard, 3 beslagen hooiwagens, 2 aardkarren, 1 kaarspers, en dito vaten, 50 aden, 1 brokaad, 8 koperen emmers, 9 molken vaten, houten emmers, harken, vorken, en verder hetgeen ten dage van den verkoop, te voorschyn zal worden gebragt.

De notaris mr. P. J. MEBIUS zal, op ZATURDAG den 2den APRIL 1814, des avonds ten vyf uren, ten huize van *Symon Martens Rollingwier*, kastelein by de Ritzumerzyl, onder Marsum, by de provisionele toewyzing veilen: Twee KAMERS met derzelver toebehooren, staande en gelegen by Ritzumazyl; by *Jan Johannes* cum soc. bewoond.

B O E L G O E D

Ten huize van *Jacob Jans Swart*, huisman, wonende onder den klokslag van Leeuwarden, op ZATURDAG den 2 APRIL 1814, des voormiddags ten 10 uren, van vier melk KOEIJEN, twee KALVER-RIEREN, een HOKKELING, tien SCHAPEN, een zwart PAARD, een nieuwen tjenmolen, een nieuwe tjenne met koperen hoep, een zuipwagen, een hooiwagen, een rywagen, eene aardkar, een slyptrog, vyf koperen emmers, vyf tiennen; voorts BOEREN-REEUW en BESLAG, alsmede HUISMEUBELEN, een nieuw kabinet, twee bedden, koper en tin, en hetgeen verder ten dage van den verkoop zal worden aangeboden, en zulks alles met gereeden gelde.

B O E L G O E D.

Op DINGSDAG den 5den APRIL 1814, ten huize van den heer *Volk*, op den Ewal, te Leeuwarden, ten overstaan den notaris J. C. BERGSMA, van eene fraaye party MEUBELEN en HUISGERADEN, koper, tin, beddegoed, ledikanten, secretaires, yzeren geldkist enz., verder supra fyn hollandsch linnen, silesiger, piquées, nankings, rokkestreept, flanel, enz., en wat er verder meer is; kunnende alles worden bezigtigd op MAANDAG den 4den APRIL. Ieder, die daar nog goederen zouden willen byvoegen, adressere zich ten kantore van den ontvanger *P. J. SURINGAR*, te Leeuwarden.

De notaris mr. E. E. WIELINGA VAN SCHELTINGA, te Leeuwarden, gedenkt, op MAANDAG den 4den APRIL 1814 by den finalen palmslag, des avonds ten vyf uren, ten huize van *J. ZYLSTRA*, koffyschenker by het Raadhuis, te Leeuwarden, te verkoopen:
Eene HUIZINGE, gequoteerd letter K, no. 109, staande op de Nieuweburen, te Leeuwarden, den 12den MEI 1814 vry van huringe te aanvaarden; waarop geboden is *f* 1333-5-:

Mr. J. D. VAN DER PLAATS, openbaar notaris te Leeuwarden, zal aldaar, op VRYDAG den 8sten APRIL 1814, des namiddags ten 3 uren, in de Stads Schutters Doele, rekening en verantwoording doen, van zyne gehoudene administratie, in den boedel van TEETJE TJEBBES VAN DER VEER, weduwe PETRUS DE VRIES, te Leeuwarden; wordende de belanghebbenden by dien boedel verzocht, daarby tegenwoordig te zyn, tot opneming en sluiting der rekening.

De notaris T. BAVIUS gedenkt, publiek, by strykgeld te verkoopen: Vier-en-zestig en-een-half pondematen kostelyk GREID- en BOUWLAND, gelegen in tien stukken, onder Leeuwarden, Marssum en Deinum, toebehoorende aan den heer *D. K. Tetsma*, te Leeuwarden; by onderscheidene huurders in gebruik; breeder by biljetten.
Wie daaraan gadinge maken, komen op, VRYDAGEN den 15den en 29sten APRIL 1814, telkens des namiddags ten twee uren precies, ten huize van *Wybe Jans Wybenga*, even buiten de Vrouwenpoort, te Leeuwarden, by de provisionele en finale adjudicatien.

S. en P. CATS, TEITSMA, VAN DER VEEN en FEENSTRA zullen, van heden af, dagelyks, op de gewone tyden, overnemen, de certificaten of bewyzen van ingeschreven LYFRENTEN, met de daarby noodige attestatien de vitâ, ten einde de renten van den 22sten september 1812, tot den 1sten january 1814, voor de houders te Amsterdam te inkasseren, om vervolgens, met teruggave der lyfrente-certificaten, aan dezelven uit te betalen. Wyders dient tot narigt van degenen, die zulks behoeven, dat de attestatien de vitâ moeten worden gevraagd van de gemeente-besturen ter plaatse, waar de persoon, op welke de lyfrente is gevestigd, woonachtig is, en dat, tot bekoming derzelven, de bewyzen van ingeschreven lyfrenten, met en benevens een extract uit het register van den burgerlyken staat, of een doopcedel of geboorte-akte, moet worden vertoond; terwyl, eindelyk, nauwkeurig zal dienen te worden gezorgd, dat, de voluit geschreven namen der lyven, zoo wel als de geboorte- of doopdagen, in de attestatien de vitâ letterlyk overeenkomen met die, welke in de bewyzen van inschryving worden gevonden; alzoo de schryffouten en het gebrek aan familie-namen in de geboorte of doopakten, by de inschryving der lyfrenten, met akten de notorieté of de noodige extracten zyn geregtificeerd en bewezen.

HENDK. BROUWER en ZOON, te Leeuwarden, vaceren dagelyks, tot overneming van lyfrente inschryvings-bewyzen, ten laste dezes lands, verzeld van de noodige attestatien de vitâ en andere vereischt wordende documenten, ten einde daarop de renten, verschenen den 31sten december 1813, te ontvangen, in gevolge advertentie van den heer directeur-generaal der nationale schuld.

P. VAN WICHEREN vaceert, op de gewone dagen en uren, tot overneming der inschryvingen op het grootboek der publieke schuld van Holland, van LYFRENTEN, tot ontvangst der renten, en brengt by deze ter kennisse aan de belanghebbenden, dat de stukken van no. 1 tot 900 ingesloten, voor of uiterlyk op den 8sten APRIL aanstaande, te Amsterdam, by het grootboek (met de behoorlyke attestatien *de vita* voorzien) moeten ingeleverd zyn, terwyl de houders, in dezen nalatig blyvende, naar hunne renten tot nader oproeping dier nommers zullen moeten wachten, en verzoekt zyne begunstigers, om de nog onder hem berustende stukken ten spoedigsten af te halen.

§ § De ondergeteekende, schoolonderwyzer te Stiens, voornemens zynde, onderwys te geven (zoo als voor dezen op het Eiland Schiermonnikoog), in de ZEEVAART-KUNDE, of zoogenoemde KUNST DER STUURLIEDEN, noodigt by deze uit, degenen, welke zich in die zoo aangename als nuttige *kunst* wenschen te bekwamen; terwyl men zich van eene civiele behandeling verzekerd kan houden.

K. R. DE JONG.

NB. TE HUUR, om op den 12den MEI 1814 te aanvaarden, een ruime INTREK, in letter K, no. 4, te Leeuwarden.

Mr. D. FOCKEMA, notaris te Leeuwarden, zal, op DINGSDAG den 5den APRIL 1814, ten 12 uren op den middag, ten huize van *Simen Pieters Pot*, kastelein op Oud-Tergracht, onder Wanswerd, by strykgeld verhuren:
Zes perceelen LOSLAND, toebehoorende aan mevrouw *T. B. van Beyma*, weduwe *Sixma*, gelegen onder Wanswerd; als: 6½ pondematen, 7½ pondematen, 6 pondematen, 4 pondematen en anderhalf pondematen GREIDLAND, voor 5 jaren, en 7½ pondematen GREIDLAND, tot bouw, voor 9 jaren; nader onderrigt by mr. *D. Fokkema* voornoemd.

Mr. D. FOCKEMA, notaris te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 4den APRIL 1814, ten 6 uren, by *Zylstra*, in het koffyhuis, te Leeuwarden, by den finalen palmslag, verkoopen:
Eene zeer wel betimmerde HUIZINGE met een ZOMERHUIS, aan den Stadswal, met de GEBOUWEN voor LINNEN-DRUKKERY, PARSERY en VERWERY, met twee LOODZEN en verder aanbehooren; gelegen aan den Zuidkant van de stad, by *NICOLAI*, als mede-eigenaar gebruikt; ten deele terstond, ten deele op den 12den MEI 1814 te aanvaarden, met het regt, om aan de Stadswal te droogen; waarop geboden is 2267 guldens.
De PARSEN, KETELS, enz., moeten op taxatie worden overgenomen.

VERKOOPING.

De notaris SJOERD S. WYMA, te Harlingen, zal aldaar, ten huize van *HENDRIK WINTER*, in het *Heeren-logement*, op WOENSDAG den 30sten MAART 1814, des morgens ten 10 uren precies, publiek, presenteren te verkoopen:
Eene party engelsche BONTEN, in differente kleuren.
Eene dito dito JEANS, voor vesten, BATIST-KATOEN, FLENELLES, CORD en VELOUTURES.
Eene dito puik INDIGO.
Eene dito Siciliaansche SUMAC of SMAK.
Eene dito MENIE.
Eene dito GOUD-GLID.
Eene dito KOPER-ROOD.
Eene dito BROOD-SUIKERS.
Eene dito STOKVISCH.
Eene dito Muscovische TEER en PIK.
Eene dito Engelsch AARDEWERK, en 2000 stuks Muscovische MATTEN.
Alles sedert weinige dagen uit Engeland aangebragt, en des daags voor den verkoopdag te zien; nader informatien by de heeren *D. C. ZYLSTRA*, of voormelden notaris.

ISAäC TELTING, openbaar notaris, residerende te Franeker, zal, op MAANDAGEN den 4den APRIL 1814, by de beschryving, en den 18den dito, by den palmslag, telkens des avonds ten zes uren, in het *Heeren-logement*, te Franeker, aan den meestbiedenden, verkoopen:
Een HUIS en HOF, staande op het best van de voorstraat, letter EW., no. 20, binnen Franeker; by *Elisabeth Cornelis*, weduwe *Molenaar*, als eigenaresse bewoond; den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden.

ISAäC TELTING, openbaar notaris, residerende te Franeker, zal, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, des morgens ten negen uren precies, ten huize van de erven *Jacob Hyltjes Stallinga*, te Franeker, by boelgoed en gereed geld verkoopen:
Drie KOBIJEN, twee hooiwagens, aardkar, sleep, koperen emmers en verdere BOEREN-REEUW; voorts bedden met hun toebehooren, een kabinet, klok, koper en yzerwerk, spiegels, stoelen, tafels, porselein, en hetgeen meer te voorschyn zal worden gebragt.

NB. De verkooping van 300 Ypen, Esse, Linde en Willige STAMMEN, KAPHOUT, ERWTRYS en TAKKEBOSSEN, geannonceerd door den notaris ISAäC TELTING, tegen ZATURDAG den 26sten MAART, naby *GROOT HEREMA*, onder Sweins, wordt uitgesteld tot ZATURDAG den 9den APRIL 1814, des morgens ten negen uren precies, het hout ligt genommerd aan het water, is glad en gaaf, ten deele zeer geschikt tot talhout, en ten gebruike van Wagenmakers en Wieldraaijers.

Mr. J. C. BERGSMA, J. Z., openbaar notaris, te Leeuwarden, zal, op ZATURDAG den 2den APRIL 1814, des namiddags ten één uur precies, in de herberg te Beetgum, publiek, by stryk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:
Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN cum annexis, gelegen onder Sint Anna-Parochie, gequoteerd no. 4, groot 55 morgen, of 137½ pondematen, 700 BOUW- als GREIDLANDEN; tot den 12den MEI 1814 in gebruik by *Job Jans Walsenaar* en *Tjitske Dirks*, en alsdan vry van huringe, en zulks in 26 perceelen; alles breeder volgens biljetten, en op conditien, by den notaris bovengenoemd te vernemen.

De notaris JAN KLAASESZ, te Dockum, presenteert, op autorisatie van de regtbank ter eerster instantie, residerende te Leeuwarden, by de provisionele toewyzing, aan den meestbiedenden, te verkoopen:
I. Een' welgebouwden HOUTZAAG-MOLEN, met de daarby staande HUIZINGE en ERVE, alsmede een DROOGHUIS en HOUTSTEK; alles staande en gelegen te Ezumerzyl, onder Anjum, gequoteerd met no. 183.
II. Eene TIMMERSCHUUR, met eene daar in beklemde KNECHTS-WONING, en ruime ERVE daarby gelegen, mede te Ezumerzyl; zynde gequoteerd met no 184; alles direct vry te aanvaarden.
Welke vastigheden in eigendom behooren aan de minderjarige kinderen van wylen *Douwe Jans Douma*, in leven houtkooper en molenaar te Ezumerzyl, by zyne huisvrouw *Sytske Botes Sybersma*, in echte, verwekt, en ten verzoeke van de laatstgenoemde.
Wie hier aan gadinge maken, komen, op ZATURDAG den 16den APRIL 1814, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *Fake Pieters van der Herberg*, kastelein te Anjum, alwaar de veiling zal plaats hebben ter presentie van den toeziende voogd.

De notaris STINSTRA zal, op DONDERDAGEN, den 14den APRIL 1814, by de beschryving, en den 28sten APRIL 1814, by den palmslag, telkens des namiddags ten twee uren, in het Heeren-Logement, te Franeker publiek presenteren te verkoopen:
Een welbekend TIGCHELWERK, met de GEBOUWEN en GETIMMERTEN daartoe en aanbehoorende, alles staande en gelegen aan de Vaart, op het Vliet, onder Franeker, gequoteerd no. 1 en 2; by den heer *F. TJALLINGII* in gebruik; acht dagen na den palmslag vry te aanvaarden.

De SCHOUT DER GEMEENTE VAN STIENS convoceert, hier mede, de hervormde floreenpligtige ingezetenen van het dorp Stiens, op WOENSDAG den 30sten MAART 1814, des morgens ten elf uren, in de kerk aldaar, tot stemming van eenen NIEUWEN KERKVOOGD, en tot het opnemen en sluiten der Kerkvoogdy-rekening.

Stiens, den
22 maart 1814.

De schout voornoemd,
M. J. P O R T E.

De SCHOUT VAN MAKKUM gedenkt, aan den meestbiedenden, onder nadere approbatie van de heeren commissarissen-generaal in het departement Vriesland, voor den tyd van vyf aaneenvolgende jaren, te verpachten: Het regt van VISSCHERY, voor de Zeesluis, te Makkum. De verhuring zal plaats hebben op DINGSDAG den 29sten MAART 1814, des namiddags ten 2 uren, in het huis der gemeente aldaar; en de conditien van verpachting by deszelfs secretaris, ter lezing voor belanghebbenden, berusten.

De schout van Makkum.
F. Y T I G C H E L A A R.

De SOLLICITANTEN naar de vakante SCHOOL te Offingawier worden uitgenoodigd, vóór of op den 15den APRIL 1814, hunne getuigschriften van goed burgerlyk en zedelyk gedrag, alsmede acten van den derden rang, in te zenden by den schoolopziener van het derde school distrikt in Vriesland, te Ysbrechtum, en zich schriftelyk aan te geven ter secretary der gemeente Nyland, te Sneek, en zich den 20sten APRIL 1814, des morgens ten 10 uren, ter examen te sisteren te Sneek; behalve vrye woning en de schoolpenningen van 20 of 30 leerlingen, is er een jaarlyksch traktement van *f* 100 - : - :

Y. Y P M A, *schout*.

Het DYKSBESTUUR VAN WONZERADEELS ZUIDER-ZEEDYKEN presenteert, aan den minst-aannemenden, publiek te besteden, op DINGSDAG den 29sten MAART 1814, des morgens ten 11 uren, ten huize van de weduwe *H. WYBES*, in den Wynberg, te Bolsward:

De leverantie van eene aanzienlyke party EIKEN DYKPALEN, van 21, 18 en 15 voeten lengte; gelyk mede eene party iuslandsche GREENEN PALEN, van 21 voeten. Alles volgens bestek en conditien, te zien by den dyks-secretaris, R. MUNTZ, te Bolsward.

De notaris H. CANNEGIETER, te Grouw, zal, op WOENSDAG den 30sten MAART 1814, des morgens ten negen uren, ten sterfhuize van *Pietje Gerbens*, weduwe van *Foppe Dirks Rinia*, onder Roordahuizum, by boelgoed en gereeden gelde, verkoopen:

Zestig koeisëzen best hooglands HOOI, drie hooiwagens, eene chais, eene steene landrolle, twaalf koperen emmers, eene kaasketel, eene tjenne met een koperen hoep, koperen aden, houten aden en emmers, molken vaten, en verdere BOEREN GEREEDSCHAPPEN, zes bedden met hun toebehooren, twee kabinetten, eene eiken kast, twee klokken, koper en tin, en wat meer te voorschyn zal worden gebragt; voorts nog een MERRIE-PAARD.

E. VAN LOON, openbaar notaris te St. Anna, zal, op DONDERDAG den 31sten MAART 1814, des morgens ten negen uren, ten sterfhuize van *PIETER WOPS DE GROOT* weduwe, onder St. Jacobi-Parochie, by boelgoed en gereed geld, verkoopen:

8 PAARDEN, waaronder eene Voolmerrie, 8 KOEYEN, waaronder 6 Kalve en 2 Vare, 2 HOKKELINGEN, 1 dito BULLE, 9 SCHAPEN, waaronder 7 Vole, 1 chais, 3 beslagen wagens, 2 ploegen, 2 aardkarren, 1 landrol, 1 wyn, 1 raap, 1 snybank, 5 eggen, 1 molbord, 1 keernmolen, 1 barge rog, 10 scharren dong; voorts BOUW-BOEREN en KOEMELKERS GEREEDSCHAPPEN, en wat meer te voorschyn zal worden gebragt.

Op MAANDAG den 28sten MAART 1814 is men voornemens, ten huize der Bank van Leening, in de Schrans, onder Huizum, by boelgoed te verkoopen: Alle de verstane PANDEN, dewelke beleend zyn in de maanden NOVEMBER, DECEMBER 1812 en JANUARY 1813.

NB. Wordende een ieder gewaarschuwd, dat, na VRYDAG den 25sten dezer maand, geene van deze verstane Panden kunnen verrent ofte ingelost worden.

De notaris ISAäC TELTING zal, op DONDERDAG den 31sten MAART 1814, by den palmslag, des namiddags ten twee uren, in het Heeren-logement, te Franeker, by opbodsgeld, in het openbaar, aan den meestbiedenden, verkoopen:

I. Eene ZATHE, groot 50 pondematen, zoo BOUW- als WEILAND, met HUIS en SCHUUR daarop staande, no. 7, gelegen op Erkens, onder Franeker.
II. 6 pondematen BOUWLAND, gelegen op Salverd, onder Franeker.
III. 6 pondematen WEIDLAND, gelegen aldaar.
IV. 3 pondematen nieuw BOUWLAND, gelegen onder den dorpe Schalzum.

Vorenstaande vastigheden by *Syds Annes*, als eigenaar, gebruikt; de landen, direkt na den palmslag, en de huizing en schuur, den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden.

Iemand het vorenstaande uit de hand willende koopen, adressere zich, voor de beschryving, ten kantore van den notaris *Telting*, te Franeker.

Dezelve NOTARIS zal, op tyd en plaats voornoemd, verkoopen:

Eene HUIZINGE en KOEMELKERY, staande onder Franeker, wyk Kaatsveld, no. 6, den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden, bestaande in twee kamers, een buithuis voor zeven hoornbeesten, en eene genoegzame ruimte tot berging van hooi.

De openbare notaris JOVIUS DUCO HANEKAMP VAN HARINXMA, te Leeuwarden, zal, publiek by stryk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene HUIZINGE en SCHURE, met HOVINGE en PLANTAGE, cum annexis, staande en gelegen aan de Dokkumer Ee, onder Hallum, *DE NIEUWE HERBERG OP TERGRAGT* genaamd; door *Romke Jacobs Kingma*, als huurder, bewoond; op St. Petri en met 1815 vry te aanvaarden.

Wie hier aan gadinge maakt, kome, op DINGSDAG den 5den APRIL 1814, des namiddags ten 2 uren, ten huize voorschreven, en koope op als dan voor te lezene conditien, die by bovengemelden notaris te vernemen zyn.

Een BAKKERS-KNECHT, ongetrouwd, zyn werk geheel of ten deele verstaande, werk begeerende tegen den 12den MEI 1814, vervoege zich ten spoedigsten by *Binnert Halbertsma*, mr. bakker te Grouw. *Brieven franko*.

NB. De weduwe G. DE VRIES EN ZOON, te Leeuwarden, recommanderen zich tot het kappen van diverse soorten van SNUIF-TABAK en CAROTTEN.

§ § § De wed. P REITSMA en JACOB REITSMA, vleeschhouwers te Leeuwarden, gedenken, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, te flagten: Een extra, veruitmuntend, vet, zwaar, jong KWEEN, en kan des anderen daags by eerstgemelde worden gezien, geslagt hangende aan den balk; bovengemelden recommanderen zich vriendelyk in een ieders gunst.

GERLOF RIEL, mr. vleeschhouwer, in de Blokhuissteeg, te Leeuwarden, gedenkt, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, te flagten: Eene extra, veruitmuntende, vette, zwaare, jonge KOE, en kan des anderen daags worden gezien, geslagt hangende aan den balk; bovengemelden recommandeert zich vriendelyk in een ieders gunst.

)o( )o( )o(TH. CLOOSTERMAN, op den Wirdumerdyk, te Leeuwarden, adverteert, dat by hem weder is getrokken, in de eerste klasse der 114de Nederlandsche lotery, een gedeelte van den kapitalen prys van *f* 12500 guldens, op no. 1589, devies: *De Hersteller;* een van *f* 400 guldens, op no 12204, devies: *Neerlands Welvaart;* alsmede vele andere prysen. By bovengemelden zyn weder te bekomen LOTEN, voor de 2de klasse, in huur, heel lot 10 guldens, de gedeelten na rato, alsmede in koop en doorgefourneerd, nevens prys-courant, en wordt by hem akkuraat CONTRA-BOEK gehouden.

)o( )o( )o(NATHAN SALOMONS LEEUWENSTEEN, in de St. Jacob-straat, te Leeuwarden, adverteert, dat by hem in deze klasse getrokken is, een prys van *f* 12500, gesplitst in zestienden, in huur, op no. 1589 By bovengemelden zyn weder te bekomen LOTEN, voor de 2de klasse, in koop en huur; bovengemelde continueert nog met in- en verkoopen van EFFECTEN; ZILVER, GOUD en vreemde MUNT-SPECIEN.

******* Te Leeuwarden, by J. W. BROUWER, is gedrukt en te bekomen, AAN MYN VADERLAND, door *Mr. A. A. van BOELENS*, president van den regtbank van eersten aanleg, te Heerenveen, de prys is 10 stuivers.

******* By H. C. A. THIEME, te Zutphen, is van de pers gekomen, een tweede verbeterde druk van GEDIKES, engelsch leesboek; dezelve heeft ter perse en zal eerstdaags uitgeven: 1. ROBINSON the younger, by *J. H. Campe.* 2. THE POLITE PRECEPTOR or a collection of entertaining and instructive essays, selected from the best englisch writters enz. Dezelve debiteert met succes: 1. NEUES DEUTSCH HOLL. und HOLL. DEUTSCH HANDWÖRTERBUCH, 2 theile, volgens het oordeel van deskundigen het beste, dat er bestaat. 2. JACOBS, grieksch leesboek. 3. BRÖDER, lat. leesboek. 4 WEIDEMAN, fransch leesboek. 5. MEIDINGER, nieuwe fransche leesoefeningen. 6. HISTOIRE ABRÉGÉE de *Robinson Crusoe* 7. HISTOIRE ABRÉGÉE de la colonie de *Robinson Crusoe.* 8. MEINEKE, oefeningen, om fransch te leeren schryven. 9. Sammlung auserlesener GESCHICHTEN zum nutzen und vergnügen derer, welche die deutsche sprache erlernen wollen. 10. WILLEMSEN, de duitsche kindervriend. 11. JUNGST, zedelyk onderwys, en dito in het fransch. 12. VERZAMELING van fransche opstellen. 13. Dito in het hollandsch. 14. SANGUIN, fransche en hollandsche kinder-gesprekken. 15. COLUMBUS, of de ontdekking van Amerika. 16 GOEDE, katechismus der gezondheid. 17. Beknopte geschiedenis der voornaamste landen en volken van de wereld 18 VAN MOOK, verzameling van opstellen, ter verbetering van de daarin voorkomende spel- en taalfouten. 19. Aanleiding tot het zamenstellen en ontbinden van volzinnen, door VAN MOOK 20. VAN MOOK, themes pour ceux, qui commencent à s'exercer dans la langue française. 21. VAN MOOK, methode familière pour ceux, qui commencent à s'exercer dans la langue française; 3me édition. 22. Belangryke VERHALEN uit de algemeene geschiedenis 23 NIEUWENHUIS, wiskundig leesboek, 2 deelen; reken- meetkunde en algebra. 24 DORING, vertalings-proeven voor meergevorderden in de latynsche taal. 25. STRUCHTMEIJER, rudimenta linguæ græcæ. 26. HELMUTH, natuurleere voor minkundigen, ter bestryding van het bygeloof. Alle deze boeken zyn mede by de voornaamste boekverkoopers in ons land te bekomen.

******* Het Tydschrift: DE RECENSENT OOK DER RECENCENTEN, voorheen gedurende zes jaren uitgegeven en nu hervat, zal, gedurende den loop van dit jaar, maandelyks met een nommer vervolgd worden. Reeds zien no. 1 en 2 van den jaargang over 1814 of van het VIIde deel het licht, en zal daarvan, even als van de andere maandwerken, op den eersten dag van iedere maand een nommer worden uitgegeven. In de RECENSIEN vindt men meestal de in Holland uitkomende werken vrymoedig beoordeeld, met byzonder terngzigt op hetgeen in andere recenserende geschriften daarover gezegd is, waardoor het voor de lezers der *Vaderlandsche Letteroefeningen*, *Theologische Bibliotheek*, *Boekzaal* en *Letterkundig Magazyn* onmisbaar is. Verder worden in den Recensent geplaatst ANTIKRITIEKEN van onderscheidene auteurs, tegen de beoordeelingen van andere recenserende journalen, en eindelyk ziet men daarin een zeer belangryk MENGELWERK, waarin vele stukken van geleerdheid, kunst en smaak, en het interessantste uit de beste buitenlandsche journalen gevonden wordt De uitgave geschiedt te Amsterdam, by JOH. VAN DER HEY, en alom.

******* De boekverkooper J. ALLART, te 's Gravenhage, en H. GARTMAN en J. VAN DER HEY, te Amsterdam, hebben uitgegeven: NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN, no 1, voor de maand january 1814; waarvan no. 2 eerstdaags zal uitkomen, om maandelyks te worden vervolgd: dit werk, met de herstelling der onafhankelykheid van Nederland aanvangende en strekkende ter verzameling, rangschikking en aan eenschakeling van alle stukken en byzonderheden, die de algemeene zaken van staat en oorlog, de gewestelyke aangelegenheden en beschikkingen, en de plaatselyke voorvallen van letterkundigen, kerkelyken en huishoudelyken aard betreffen, is eene voldoening aan de wezenlyke behoefte van den tyd, welke niet slechts de liefhebbers der vaderlandsche geschiedenissen zullen zien, maar tevens alle leden van regering, regtsgeleerden en staatslieden, onmiddelyk gevoelen. Het eerste nommer wordt uitgegeven tot den prys van 18 stuivers.

******* JOHS. VAN DER HEY, boekverkooper te Amsterdam, geeft *gratis* uit: Berigt van inteekening, op eene geheel nieuwe uitgave van het CHRISTELYK HUIS- EN HANDBOEK, of BESPIEGELINGEN VOOR ELKEN DAG DES JAARS, ter bevordering van geloof in Jesus Christus en christelyke godzaligheid; door *J. L. EWALD*, doct. der godgel. en tweeden predikant aan de St. Stephanus gemeente, te Bremen, uit het hoogduitsch vertaald, door *J. CLARISSE*, A. L. M. S. S. & ph. doct. en thans predikant te Rotterdam; vier deelen, gr. 8vo

Te LEEUWARDEN, by D. R. SMEDING en M. KOON.

EXTRA ORDINAIRE
LEEUWARDER COURANT.
VRYDAG, den 25 Maart 1814.

ONTWERP VAN EENE GRONDWET VOOR DE VEREENIGDE NEDERLANDEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van den Souvereinen Vorst.

Artikel 1.

De Souvereiniteit der Vereenigde-Nederlanden is en blijft opgedragen aan Zijne Koninklijke Hoogheid WILLEM FREDERIK, *Prins van Oranje-Nassau*, om door hem en zijne wettige nakomelingen te worden bezeten erfelijk, overeenkomstig de na te melden bepalingen:

2. Voor wettige nakomelingen van den Souvereinen Vorst worden gehouden alle de zoodanige, welke gesproten zijn uit een huwelijk, aangegaan met onderling goedvinden van denzelven en der staten-generaal.

3. De Souvereiniteit versterft bij regt van eerstgeboorte, des dat de oudste zoon van den overleden Vorst, of wel het mannelijk oir van den oudsten zoon, bij representatie opvolgt.

4. Bij ontstentenis van mannelijk oir, uit den oudsten zoon gesproten, vervalt de Souvereiniteit aan diens broeders of hun mannelijk oir, insgelijks bij regt van eerstgeboorte en representatie.

5. Bij geheele ontstentenis van mannelijk oir wordt de Souvereiniteit geërfd bij de dochters of derzelver nakomelingen, op gelijke wijze, als voren.

6. Bij ontstentenis van nakomelingschap uit den tegenwoordigen Souvereinen Vorst, Prins *Willem Frederik van Oranje-Nassau*, vervalt de Souvereiniteit aan deszelfs zuster, Prinses *Frederika Louisa Wilhelmina van Oranje*, Douariere van wijlen *Carl George August*, Erfprins van Brunswijk Lunenburg, of hare wettige nakomelingen uit zoodanig nader huwelijk, als door dezelve, in gevolge art. 2, mogt worden aangegaan.

7. Indien ook de wettige nakomelingschap van deze Vorstin ontbreekt, zal het erfregt overgaan op het wettig mannelijk oir van Prinses *Carolina van Oranje*, zuster van wijlen Prins *Willem den vijfden* en Gemalinne van wijlen den Prins van Nassau-Weilburg, insgelijks bij regt van eerstgeboorte en representatie.

8. Wanneer bijzondere omstandigheden eenige verandering in de erfopvolging mogten noodzakelijk maken, is de Souvereine Vorst bevoegd, daaromtrent eene wet aan de staten-generaal voor te dragen.

9. In gevalle er geen bevoegde erfopvolger, volgens het tot nu voorgestelde, mogt bestaan, zal de regerende Vorst verpligt zijn, een opvolger aan de staten-generaal voor te dragen.

10. De staten-generaal deze voordragt goedgekeurd hebbende, zal de Souvereine Vorst alsdan dien opvolger ter kennisse van den volke brengen, op de wijze, waarop alle andere wetten worden gepromulgeerd.

11. Indien, door onvoorziene omstandigheden, zulk een opvolger niet mogt benoemd zijn vóór het overlijden van den regerenden Vorst, zullen de staten-generaal eenen opvolger benoemen, uitroepen en aan den volke bekend maken.

12. De Souvereine Vorst geniet een jaarlijksch inkomen van vijftien-maal-honderd-duizend-guldens, op de wijze, bij de twee volgende artikelen bepaald; en er wordt wijders een behoorlijk zomer- en winter-verblijf voor hem in gereedheid gebragt en onderhouden

13. Bij de wet kan worden bepaald, dat aan den Souvereinen Vorst, des verkiezende, tot gedeeltelijke voldoening van het gemelde jaarlijksch inkomen, in vollen eigendom, als patrimonieel goed, zal worden overgegeven zoo veel domeinen, als een zuiver inkomen van vijf tonnen gouds of daaromtrent opbrengen.

14. Het overige gedeelte van dat jaarlijksch inkomen wordt gevonden uit het vruchtgebruik van daartoe nader te bestemmen goederen, of uit de eerste en gereedste penningen van den lande.

15. De Souvereine Vorst en de Prinsen en Prinsessen van den huize, genieten vrijdom van alle personele lasten en beschreven middelen, met uitzondering van de verponding.

De gebouwen echter, tot derzelver gebruik of woning bestemd, blijven ontheven van alle reële lasten. Geene exemptien van consumtive middelen zullen door hen noch hunne hofhoudingen genoten worden.

16. De Souvereine Vorst rigt zijn huis naar eigen goedvinden in.

17. De oudste zoon van den Souvereinen Vorst is de eerste onderdaan van zijn' vader.

Als Erfprins wordt hem gegeven den titel van *Koninklijke Hoogheid*.

De overige Prinsen en Prinsessen van den huize blijven voeren den titel van *Doorluchtige Hoogheid*.

18. De Erfprins ontvangt in deze hoedanigheid uit 's lands kas eene jaarlijksche som van honderd-duizend guldens, te rekenen van den tijd, dat hij den ouderdom van achttien jaren zal hebben bereikt.

19. De Souvereine Vorst is meerderjarig, wanneer zijn achttiende jaar vervuld is.

20. In gevalle van minderjarigheid, staat de Souvereine Vorst onder de voogdij van personen uit het Vorstelijk huis en eenige aanzienlijke inboorlingen van den lande. Deze voogdij wordt vooraf beraamd door zijnen voorganger en de staten-generaal.

21. Indien de schikking, betreffende de voogdij, door onvoorziene omstandigheden te voren niet mogt gemaakt zijn, wordt daarin door de staten-generaal op dezelfde wijze, als in het vorig artikel, voorzien, met overleg, zoo veel mogelijk, van eenige der naaste bloedverwanten uit den Vorstelijken huize.

22. Bij het overlijden van den Souvereinen Vorst vergaderen de staten-generaal, zonder eenige oproeping. De leden, welke zich, na verloop van acht dagen na den sterfdag, in de residentie bevinden, openen de buitengewone vergadering.

23. Gedurende de minderjarigheid van den Souvereinen Vorst wordt het regt der Souvereiniteit waargenomen door een Regent.

Deze Regent wordt door den Souvereinen Vorst en de staten-generaal te voren benoemd. Op gelijke wijze mag worden vastgesteld de opvolging in het regentschap tot de meerderjarigheid van den Erfopvolger toe.

24. Wanneer door onvoorziene omstandigheden bij het leven van den overleden Vorst geene schikking omtrent het regentschap zelve gemaakt is, wordt daarin door de staten-generaal voorzien.

In gevalle de bepaling, omtrent de opvolging in het regentschap, niet mogt gemaakt zijn, wordt die opvolger door den Regent en de staten-generaal gezamenlijk benoemd.

25. De gemelde schikkingen, omtrent een regentschap, hebben mede plaats, in gevalle de Souvereine Vorst buiten staat geraakt, de regering waar te nemen.

Wanneer aan den raad van state, zamengesteld uit de leden, daarin gewone zitting hebbende, en de hoofden der ministeriële departementen, na een naauwkeurig gemeenschappelijk onderzoek, gebleken is, dat zulk een geval bestaat, roept dezelve raad de staten-generaal bijeen, ten einde daarin, achtervolgens de vastgestelde bepalingen, gedurende het bestaande geval te voorzien.

26. Wanneer de Erfprins in zoodanig geval meerderjarig is, zoo is hij van regtswege Regent.

Indien hij alsdan nog minderjarig is, zal het souverein gezag, in dit en de andere gevallen bij art. 11 en 24 omschreven, worden uitgeoefend door den raad van state, zamengesteld op dezelfde wijze, als bij art. 25 is vermeld, tot dat daaromtrent door de staten-generaal zal zijn voorzien.

27. Indien de Souvereine Vorst geene der schikkingen, bij art. 9, 20 en 23 vermeld, met de staten-generaal beraamd heeft, verklaren deze plegtiglijk, welk geval er bestaat, en voorzien daarin vervolgens op de gronden hier voren gelegd.

28. De Souvereine Vorst legt, bij het aannemen der regering, in de vergadering der staten-generaal, den volgenden eed af:

„ Ik zweer, dat ik eerst en bovenal de grondwet van
„ de Vereenigde-Nederlanden zal onderhouden en hand-
„ haven, en dat ik wijders de onafhankelijkheid van
„ den Staat, de vrijheid en welvaart van deszelfs inge-
„ zetenen, met alle mijne krachten bevorderen zal.

„ Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig."

29. Na het afleggen van den voormelden eed wordt de Souvereine Vorst ingehuldigd bij de staten-generaal, met de volgende plegtige verklaring:

„ Wij zweren, dat wij, krachtens de grondwet van
„ dezen Staat, U hulden en ontvangen als Souvereinen
„ Vorst der Vereenigde-Nederlanden; dat wij uwe hoo
„ ge en souvereine regten zullen bewaren en onder-
„ houden; U getrouw en gedienstig zullen wezen in de
„ bescherming van uwen persoon en staat, en voorts
„ alles doen, wat goede en getrouwe staten-generaal
„ schuldig zijn en behooren te doen.

„ Zoo waarlijk helpe ons God Almagtig."

30. De beëediging van den Souvereinen Vorst en de inhuldiging bij de staten-generaal zullen plaats hebben in de stad Amsterdam, als de hoofdstad.

31. Na deze beëediging en inhuldiging door den Souvereinen Vorst zullen zijn ter kennis gebragt van de staten der provintien of landschappen, brengen deze aan hem hunne hulde toe, in maniere als volgt:

„ Wij zweren, dat wij U, den wettigen Souvereinen
„ Vorst der Vereenigde-Nederlanden, steeds gehouw
„ en getrouw zullen zijn in de bescherming van uwen
„ persoon en staat; dat wij, achtervolgens de verplig-
„ tingen, ons bij de grondwet opgelegd, de bevelen, door
„ U of te uwentwege aan ons gegeven, zullen gehoor-
„ zamen: voorts alle uwe dienaren en raden, in de
„ nakoming van dezelve, zullen helpen en bijstaan,
„ en wijders alles doen, wat getrouwe onderzaten aan
„ hunnen Souvereinen Vorst schuldig zijn en behoo-
„ ren te doen.

„ Zoo waarlijk helpe ons God Almagtig."

32. De Souvereine Vorst pleegt alle de daden van de souvereine waardigheid, na de zaak in overweging te hebben gebragt bij den raad van state.

Hij alleen beslist, en geeft telkens van zijn genomen besluit kennis aan den raad.

Aan het hoofd der stukken wordt gesteld:

„ De Souvereine Vorst der Vereenigde-Nederlanden,
„ den raad van state gehoord," enz.

De leden van dezen raad worden, zoo veel mogelijk, gekozen uit alle de provintien of landschappen. De Souvereine Vorst benoemt dezelve ten getalle van niet meer dan twaalf, en ontslaat hen naar goedvinden. Zulks noodig oordeelende, stelt hij eenen secretaris van staat, vice-president van den raad van state, aan.

33. De Erfprins is van regtswege lid van den raad van state, en neemt zitting in denzelven, wanneer zijn achttiende jaar vervuld is.

Het staat den Souvereinen Vorst vrij, aan de Prinsen van den huize zitting in den raad te verleenen. Het getal der gewone leden ondergaat daardoor geene vermindering.

34. De Souvereine Vorst benoemt (des verkiezende) buitengewone staats-raden, in gelijken getalle met de gewone, zonder traktement, en roept hen in den raad of neemt hunne gedachten in buiten denzelven, naar zijn goedvinden.

35. De Souvereine Vorst stelt ministeriële departementen in, benoemt derzelver hoofden en ontslaat die naar goedvinden.

Hij roept, zulks geraden oordeelende, een of meer derzelver tot bijwoning der deliberatien van den raad van state.

Hij vermag wijders eenen raad van koophandel en van kolonien in te stellen.

36. De Souvereine Vorst heeft, bij uitsluiting, het opper-bestuur over de kolonien en bezittingen van den staat in andere wereld-deelen.

37. De Souvereine Vorst verklaart oorlog en maakt vrede. Hij geeft daarvan kennis aan de staten-generaal.

38. Aan hem alleen is, behoudens de kennisgeving daarvan aan de staten-generaal, opgedragen het regt, alle verbonden en verdragen te doen sluiten en te bekrachtigen; aan hem behoort dienvolgens het bestuur der buitenlandsche betrekkingen, mitsgaders het benoemen en terugroepen van gezanten en consuls.

39. De Souvereine Vorst beschikt over de vloten en legers. Alle de militaire officieren worden door hem benoemd, en, daartoe termen zijnde, op pensioen gesteld, of, des noods, ontslagen.

40. De Souvereine Vorst heeft het opper-bestuur der algemeene geldmiddelen. Hij regelt de traktementen

van alle kollegien en ambtenaren, welke uit 's lands kasse betaald worden, en brengt dezelve op de begrooting der staats-behoeften.

41. De Souvereine Vorst heeft het regt van de munt en het opper-bestuur over dezelve.

Hij vermag zijne beeldtenis op de muntspecien te doen stellen.

42. De Souvereine Vorst verheft in den adelstand. Al, wie door den Souvereinen Vorst in den adelstand verheven wordt, brengt het bewijs daarvan ter kennis van de staten zijner provintie of landschap, en deelt aanstonds in alle de voorregten, daaraan verbonden, bijzonderlijk in de bevoegdheid, om beschreven te worden in de ridderschap, mits voldoende aan de vereischten, voor dezelve bepaald.

43. De Souvereine Vorst eene ridder-orde willende instellen, draagt daaromtrent aan de staten-generaal eene wet voor.

44. Vreemde orden, waaraan geene verpligtigen verbonden zijn, mogen aangenomen worden door den Souvereinen Vorst en de Prinsen van zijn huis.

In geen geval mogen de ingezetenen vreemde orden aannemen, zonder een bijzonder verlof van den Souvereinen Vorst.

45. Insgelijks wordt, tot het aannemen van vreemde titels, waardigheden en charges, het bijzonder verlof van den Souvereinen Vorst vereischt. Het is geenen Nederlander geoorloofd, in het vervolg vreemde adeldom aan te nemen.

46. De Souvereine Vorst heeft het regt, aan de staten-generaal wetten voor te dragen en andere voorstellen te doen, alsmede de voordragten, door de staten-generaal hem gedaan, al of niet goed te keuren.

De goedkeuring wordt op deze wijze uitgedrukt:

„ De Souvereine Vorst bewilligt in het voorstel."

In gevalle hij meent, het voorstel niet te kunnen goedkeuren, wordt zulks in dezer voege te kennen gegeven:

„ De Souvereine Vorst houdt het gedaan voorstel in „ overweging."

47. De Souvereine Vorst kondigt de wetten af bij het volgende formulier:

„ Wij enz.

„ Souvereine Vorst der Vereenigde-Nederlanden, den „ raad van state gehoord, aan alle degenen, die de- „ ze zullen zien of hooren lezen, salut, doen te we- „ ten:

„ Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat enz. Hier de beweegredenen in te lasschen.

„ Zoo is het, dat wij, met gemeen overleg van de „ staten-generaal dezer landen, hebben goedgevonden „ en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij „ deze;

„ Dat enz.

De inhoud der wet.

„ Gegeven enz.

48. De Souvereine Vorst beslist alle geschillen, welke tusschen twee of meer provintien of landschappen zouden mogen ontstaan, wanneer hij dezelve niet in der minne kan bijleggen.

49. De Souvereine Vorst verleent gratie, abolitie en remissie van straf, na ingenomen advijs van den hoogen raad der Vereenigde-Nederlanden.

50. Behalve de gevallen, waarin het regt van dispensatie aan den Souvereinen Vorst, bij de wet, zal worden toegekend, verleent dezelve ook in zoodanige bijzondere gevallen, welke niet gevoegelijk uitstel kunnen lijden, wanneer de staten-generaal niet vergaderd zijn, dispensatie van wetten, na ingenomen advijs van den hoogen raad der Vereenigde-Nederlanden, en geeft daarvan bij de eerste vergadering opening.

51. In de gevallen, bij art. 8, 10, 11 en 24 omschreven, wordt de vergadering der staten-generaal in dubbelden getalle bijeen geroepen, overeenkomstig hetgeen daaromtrent bij het negende hoofdstuk zal worden bepaald.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de Staten-Generaal.

52. De staten-generaal vertegenwoordigen het geheele Nederlandsche volk.

53. Het Nederlandsche volk bestaat uit de ingezetenen der volgende negen provintien of landschappen, welke zamen het tegenwoordige grondgebied der Vereenigde-Nederlanden in Europa uitmaken, als:

Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Vriesland, Overijssel, Groningen, Braband en Drenthe.

54. Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Vriesland, Overijssel, Groningen en Drenthe behouden hunne oude grensscheidingen, onder de volgende bepalingen:

Kuilenburg en Buren behooren onder Gelderland.

Vianen, Ameiden, Leerdam, Langerak en Sommelsdijk behooren onder Holland.

IJsselstein, mitsgaders Benschop, Noordpolsbroek en Jaarsveld behooren onder Utrecht.

Ameland en Schiermonnikoog behooren onder Vriesland.

Wedde eu Westwoldingerland behooren onder Groningen.

Braband bestaat provisioneel uit alle de landen en steden, voormaals bekend onder den naam van generaliteits landen, en uit zoodanige andere, als in lateren tijd verkregen en daarbij gevoegd zijn.

55. De wet bepaalt de verdere grensscheidingen tusschen de provintien of landschappen, gelijk mede, aan welke van deze zullen worden toegevoegd zoodanige andere districten en plaatsen, welke bevorens tot geen derzelver hebben behoord, welke nader verkregen, of welker jurisdictie tusschen onderscheidene provintien of landschappen is verdeeld of in verschil geweest.

56. De vergadering der staten-generaal bestaat uit vijf-en-vijftig leden. Deze worden benoemd door de staten der bovengemelde provintien of landschappen, in de volgende evenredigheid:

Uit Gelderland . . .	6.	Uit Overijssel . . .	4.
Uit Holland . . .	22.	Uit Groningen . . .	4.
Uit Zeeland . . .	3.	Uit Braband . . .	7.
Uit Utrecht . . .	3.	Uit Drenthe . . .	1.
Uit Vriesland . . .	5.		

57. Zij hebben zitting gedurende drie jaren. Een derde van hen valt jaarlijks uit, volgens een daarvan te maken rooster. De eerste aftreding zal plaats hebben met den 1sten november 1817.

De uitvallende zijn dadelijk weder verkiesbaar.

58. Het blijft aan den Souvereinen Vorst voorbehouden, in het vervolg eene wet voor te dragen, waardoor, aan de edelen of ridderschappen uit elke provintie of landschap, een zeker evenredig aandeel onder het getal der leden van de staten-generaal wordt verzekerd, ten minste een vierde van het geheele getal.

59. Tot leden der vergadering van de staten-generaal zijn alleenlijk verkiesbaar Nederlanders, bereiks hebbende den vollen ouderdom van dertig jaren en daar te boven, zijnde ingezetenen van de provintie of landschap, waaruit zij worden genoemd. Zij mogen elkan-

dere niet nader bestaan, dan in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

60. De leden der staten-generaal kunnen niet te gelijk zijn leden van eenig regterlijk kollegie of van de rekenkamer, noch ook eenigen aan den lande comptabelen post bekleeden.

De leden der staten-provintiaal, in de staten-generaal geroepen wordende, houden op, leden der staten-provintiaal te zijn.

Voorts kunnen tot de staten-generaal niet benoemd worden zee- of land-officieren, welke eenen minderen rang, dan dien van hoofdofficier hebben.

Geene der andere hooge ambtenaren zijn van die benoeming uitgesloten.

61. De titel van de vergadering der staten-generaal is: *Edel Mogende Heeren.*

De leden der vergadering genieten 's jaars *f* 2500.

62. Alle de leden der staten-generaal stemmen voor zich zelven en zonder last van of ruggespraak met de vergadering, door welke zij benoemd zijn.

Bij het aanvaarden hunner functien doen zij, ieder op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den navolgenden eed:

„ Ik zweer (belove), dat ik eerst en boven al de „ grondwet der Vereenigde-Nederlanden zal onder„ houdan en handhaven; dat ik wijders de onafhan„ kelijkheid van den Staat, de vrijheid en de wel„ vaart van deszelfs ingezetenen, met alle mijne „ krachten, bevorderen zal: zonder aanzien van „ provintiale of van eenige andere, dan algemeene „ belangen.

„ *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

Zij worden tot dien eed toegelaten, na alvorens te hebben afgelegd den volgenden eed van zuivering:

„ Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid van de „ vergadering der staten-generaal te worden benoemd, „ directelijk of indirectelijk, aan geene personen, „ het zij in of buiten het bestuur, onder wat naam „ of voorwendsel ook, eenige giften of gaven heb „ beloofd of gegeven, noch te beloven of geven zal.

„ Ik zweer (belove), dat ik mij exactelijk zal ge„ dragen naar den inhoud van het plakkaat, bij de „ staten-generaal, op den 10den december 1715, te„ gen het geven en nemen van verboden giften, ga„ ven en geschenken, gearresteerd.

„ *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

63. Deze eeden worden afgelegd in handen van den Souvereinen Vorst in den raad van state, ofte, bij deszelfs afwezendheid, in handen van den raad zelven, welke die in zijnen naam ontvangt.

Van deze beëediging wordt door of van wege den Souvereinen Vorst aan de vergadering der staten-generaal behoorlijke kennis gegeven, waarna het nieuw verkoren lid dadelijk zitting neemt.

64. De staten-generaal vergaderen ten minsten eens in het jaar, en wijders op beschrijving van den Souvereinen Vorst, zoo dikwijls, als hij zulks noodig oordeelt. Hunne gewone vergadering wordt geopend op den eersten maandag in november.

65. De vergadering van de staten-generaal wordt door den Souvereinen Vorst of door eene commissie zijnentwege geopend, en op dezelfde wijze gesloten, wanneer hij oordeelt, dat het belang van den lande niet vordert, de vergadering langer bijeen te houden.

66. Het beleid van de vergadering der staten-generaal wordt opgedragen aan eenen president, die door den Souvereinen Vorst benoemd wordt uit eene nominatie van drie leden, door hen te maken, en zulks gedurende den tijd van het openen tot sluiten dier vergadering.

De staten-generaal hebben de aanstelling van hunnen griffier.

67. De vergadering der staten-generaal doet alle zaken af bij meerderheid van stemmen.

68. De staten-generaal raadplegen over alle voorstellen, hun door den Souvereinen Vorst gedaan, en zenden aan denzelven hun besluit door eene commissie.

De toestemming wordt in het volgende formulier vervat:

„ De staten-generaal der Vereenigde-Nederlanden „ betuigen den Souvereinen Vorst hunnen dank voor „ deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belangen, „ en vereenigen zich met het voorstel."

Wanneer eenig voorstel niet mogt worden aangenomen, wordt daarvan bij het volgende formulier aan den Souvereinen Vorst kennis gegeven:

„ De staten-generaal der Vereenigde-Nederlanden „ betuigen den Souvereinen Vorst hunnen dank voor „ deszelfs ijver in het bevorderen van 's lands belan„ gen; doch verzoeken denzelven eerbiediglijk, het on„ derwerp van het gedane voorstel in nadere overwe„ ging te willen nemen."

69. De staten-generaal hebben het regt, aan den Souvereinen Vorst voordragten te doen, en zenden hem dezelve door eene commissie.

70. De inwilliging der staten-generaal wordt vereischt op de jaarlijksche begrooting der uitgaven van den Staat, welke hun door den Souvereinen Vorst wordt ingezonden.

Zij raadplegen vervolgens over de voorgeslagen middelen, tot vinding van dezelve.

71. De voordragt, welke door den Souvereinen Vorst, opzigtelijk de finantien in het begin der eerste gewone vergadering van de staten-generaal wordt ingeleverd, is gesplitst in twee hoofddeelen.

Het eene bevat alle zoodanige zekere en bepaalde uitgaven, welke, uit den gewonen loop der zaken voortvloeijende, in het bijzonder tot den staat van vrede betrekking hebben, en alzoo op eenen duurzamen voet dienen vastgesteld te worden.

Het tweede hoofddeel bevat die buitengewone en onzekere uitgaven, welke, inzonderheid in tijden van oorlog, naar voorkomende omstandigheden moeten worden geregeld.

Het eerste, door de staten-generaal goedgekeurd zijnde, wordt toegestaan, om geene verandering te ondergaan, dan wanneer eenig deel der uitgaven mogt komen te veranderen of geheel te vervallen.

Het tweede wordt slechts ingewilligd voor één jaar.

72. Alle de ingewilligde penningen worden gebruikt tot de vastgestelde posten, en geene anderen.

De Souvereine Vorst doet van dat gebruik, gedurende het vorige jaar, aan de staten-generaal een uitvoerig verslag geven.

DERDE HOOOFDSTUK.

Van de Staten der Provintien of Landschappen.

73. Er zullen zijn staten van de provintien of landschappen.

74. Derzelver zamenstelling wordt, naar aanleiding van deze grondwet, geregeld door den Souvereinen Vorst, die uit elke provintie of landschap eene commissie benoemt, om hem dienaangaande te dienen van advijs.

75. De werkzaamheden der staten worden, behoudens

de voorschriften, daaromtrent bij deze grondwet vastgesteld, geregeld door zoodanige bepalingen, als zij noodig oordeelen, en door den Souvereinen Vorst, in geval van goedkeuring, bekrachtigd worden. Zij maken hun eerste werk van het ontwerpen dezer reglementen.

76. Er zullen zijn, in alle provintien of landschappen, commissarissen van den Souvereinen Vorst, onder zulke benaming, als hij zal goedvinden; hij geeft aan dezelven zoodanige instructie, als hij ter uitvoering van het gezag, hem bij deze grondwet toegekend, zal vermeenen te behooren.

Deze commissarissen zullen voorzitten in de vergadering der staten, alsmede in zoodanige kollegien, als door hen, in gevolge het bepaalde bij art. 93, zouden mogen benoemd worden.

77. Er zullen zijn in de provintien of landschappen edelen of ridderschappen, welke instellingen geregeld worden op zoodanige wijze, als door hen, behoudens deze grondwet, noodig geoordeeld en door den Souvereinen Vorst, in gevalle van goedkeuring, bekrachtigd wordt.

De eerste bijeenroeping van en admissie tot dezelve zal door den Souvereinen Vorst, overeenkomstig de omstandigheden, gedaan en verleend worden. Zij ontwerpen hunne reglementen dadelijk na hunne eerste bijeenkomst.

78. De stedelijke regeringen zullen zijn zamengesteld op zoodanige wijze en belast met zoodanige werkzaamheden, als noodig geoordeeld wordt bij de reglementen, welke de bestaande regeringen, of bijzondere daartoe door den Souvereinen Vorst te benoemen commissien, behoudens deze grondwet, zullen ontwerpen.

Deze reglementen worden door de regeringen of commissien aan de staten der provintien of landschappen ter overweging toegezonden, en door deze aan de bekrachtiging van den Souvereinen Vorst onderworpen.

79. In alle steden worden ingevoerd kiezers-kollegien; gelijk van ouds in vele steden bestonden. Zij worden eenmaal in het jaar door de regering bijeengeroepen, alleenlijk tot het bedoelde einde, om de raadplaatsen, in dien tusschentijd open gevallen, door bevoegde personen te vervullen.

80. De open vallende plaatsen in de kiezers-kollegien worden vervuld bij meerderheid van stemmen der gezeten burgeren, eene zekere, in elke stad bij het stedelijk reglement te bepalen, som betalende in de beschreven middelen. Daarover brengt elk dier burgeren eens in het jaar zijne stem uit bij behoorlijk geteekende en gesloten briefjes, die aan de huizen opgehaald worden van wege de regering.

81. De besturen van heerlijkheden, districten en dorpen zullen worden ingerigt op zoodanigen voet, als met de bijzondere omstandigheden van elk derzelven, met de belangen der ingezetenen en het verkregen regt der belanghebbenden onderling bestaanbaar geoordeeld zal worden; alles in overeenstemming met deze grondwet en volgens nadere reglementen, op last van de staten te maken, welke dezelve, in gevalle van goedkeuring, aan de bekrachtiging van den Souvereinen Vorst onderworpen.

82. De leden der provintiale of landschappelijke vergaderingen leggen bij het aanvaarden hunner functien, elk op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den volgenden eed af:

„ Ik zweer (belove), dat ik eerst en bovenal de „ grondwet der Vereenigde-Nederlanden zal onderhouden, en dat ik wijders de reglementen, voor „ deze provintie of landschap gemaakt of nog te maken, zal achtervolgen en nakomen, en voorts de „ welvaart van deze provintie of landschap met al„ le mijne krachten bevorderen."

„ *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

Zij worden tot dien eed toegelaten, na alvorens te hebben afgelegd den volgenden eed van zuivering:

„ Ik zweer (verklare), dat ik, om tot lid van de „ staten dezer provintie of landschap te worden be„ noemd, directelijk of indirectelijk, aan geene per„ sonen, het zij in of buiten het bestuur, onder „ wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of „ gaven heb beloofd of gegeven, noch te beloven of „ geven zal."

„ Ik zwere (belove), dat ik mij exactelijk zal ge„ dragen naar den inhoud van het plakkaat, bij de „ staten-generaal, op den 10den december 1715, te„ gen het geven en nemen van verboden giften, ga„ ven en geschenken gearresteerd:

„ *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

Deze eeden worden afgelegd in handen van den commissaris van den Souvereinen Vorst.

83. De staten der provintien of landschappen vergaderen ten minste eens in het jaar, en vervolgens zoo dikwijls, als zij door den Souvereinen Vorst worden bijeen geroepen.

84. Zij dragen de kosten van hun bestuur voor aan den Souvereinen Vorst, die dezelve, in gevalle van goedkeuring, op de begrooting der staatsbehoeften brengt.

85. Aan de staten der provintien of landschappen, wordt opgedragen het verkiezen der leden van de vergadering der staten-generaal, in of buiten hun midden, en zoo veel doenlijk, uit alle de oorden van hunne provintie of landschap.

86. Dezelve staten worden belast met de uitvoering der wetten en bevelen, omtrent de bevordering van godsdienst, openbaar onderwijs en arm-bestuur, de aanmoediging van den landbouw, den koophandel, de fabrijken en trafijken, en voorts omtrent alle andere zaken, tot de algemeene belangen betrekkelijk, welke aan hen, te dien einde, door den Souvereinen Vorst worden toegezonden.

87. Het gezag en toezigt der staten, betreffende den waterstaat hunner provintien of landschappen, wordt bij het zevende hoofdstuk bepaald.

88. Aan gemelde staten wordt geheel en al overgelaten, de beschikking en beslissing van alles, wat tot de gewone inwendige politie en œconomie behoort.

Zij maken hieromtrent, alsmede ten aanzien van het aanstellen van ambtenaren of het inleveren van nominatien tot ambten, zoodanige ordonnantien en reglementen, als zij ten meesten nutte hunner ingezetenen oorbaar achten, behoudens deze grondwet, en onder goedkeuring van den Souvereinen Vorst.

89. Zij zorgen, dat de doorvoer door, de uitvoer naar, of de invoer uit eenige andere provintien of landschappen, geene belemmering ondergaan, voor zoo verre bij de algemeene wetten, dien aangaande, geene bijzondere voorzieningen gemaakt zijn.

90. Zij trachten, alle verschillen tusschen steden, districten, heerlijkheden en dorpen in der minne bij te leggen. Indien zij daarin niet kunnen slagen, dragen zij het geval ter beslissing op aan den Souvereinen Vorst.

91. Zij mogen geene besluiten nemen, strijdig met de algemeene wetten of het algemeen belang der Vereenigde-Nederlanden. In geval zulks mogt gebeuren, heeft de Souvereine Vorst het vermogen, die besluiten te schorsen en buiten effect te stellen.

92. Zij mogen de belangen van hunne provintien of

landschappen en derzelver ingezetenen bij den Souvereinen Vorst en de staten-generaal, voorstaan.

93. Zij noemen, indien zij dit noodig oordeelen, uit hun midden, een of meer kollegien van eenige leden, tot beleid van zaken, zoo gedurende den tijd hunner vergadering, als van hunne afwezendheid.

94. De besturen van steden, districten, heerlijkheden en dorpen hebben, overeenkomstig den inhoud hunner reglementen, de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen, en maken daaromtrent de vereischte plaatselijke bepalingen.

Deze bepalingen echter mogen niet strijdig zijn met de algemeene wetten of het algemeen belang der ingezetenen.

95. Het regelen der plaatselijke belangen, in gevolge het voorgaande artikel aan de gemelde plaatselijke besturen zijnde overgelaten, blijven deze nogtans gehouden en verpligt, de begrooting hunner inkomsten en uitgaven aan de staten over te leggen, en gedragen zich naar hetgeen dienaangaande door gemelde staten zal worden noodig geoordeeld.

96. Voor zoo verre, tot goedmaking der plaatselijke uitgaven, boven de gewone inkomsten, eenige belastingen mogten noodig zijn, gedragen dezelve besturen zich stiptelijk naar hetgeen deswege bij de algemeene finantiële wetten, ordonnantien en bepalingen is vastgesteld.

Alvorens dezelve belastingen in te voeren, zenden zij de daaromtrent gemaakte ontwerpen ter goedkeuring aan de staten der provintien of landschappen, met overlegging tevens van eenen juisten staat hunner behoeften. Bij het onderzoek daarvan houden de staten bijzonderlijk in het oog, dat de voorgedragen belastingen nimmer bezwaren den vrijen invoer en doorvoer van producten van den grond of voortbrengsels van industrie van andere provintien, steden of plaatsen, boven die van de plaats zelve, waar de belasting gelegd wordt.

97. De staten zenden alle door hen goedgekeurde begrootingen van inkomsten en uitgaven aan den Souvereinen Vorst, welke, zulks goedvindende, zoo ten aanzien van gemelde begrootingen, als omtrent alle verdere handelingen der plaatselijke regeringen, zoodanige inzage kan vorderen, als hij vermeent te behooren, en dezelve handelingen, des noods, kan schorsen en buiten effect stellen.

Ten aanzien van het opnemen en sluiten der plaatselijke rekeningen, worden door den Souvereinen Vorst de vereischte voorzieningen voorgeschreven.

98. De gemelde besturen mogen de belangen van hunne plaatsen en derzelver ingezetenen, bij den Souvereinen Vorst en de staten hunner provintien of landschappen, voorstaan.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de Justitie.

99. Er zal alomme in de Vereenigde-Nederlanden regt gesproken worden uit naam en van wege den Souvereinen Vorst,

100. Er zal worden ingevoerd een algemeen wetboek van burgerlijk regt, lijfstraffelijk regt, van den koophandel, en van de zamenstelling der regterlijke magt en de manier van procederen.

101. Ten einde aan de ingezetenen dezer landen te waarborgen, de onschatbare voorregten van burgerlijke vrijheid en persoonlijke veiligheid, zullen de volgende regelen de grondslagen der wettelijke beschikkingen uitmaken.

a. Wanneer een ingezeten, in buitengewone omstandigheden, door het politiek gezag mogt worden gearresteerd, is hij, op wiens bevel zoodanige arrestatie heeft plaats gehad, gehouden, daarvan terstond aan den plaatselijken regter kennis te geven, en voorts den gearresteerden binnen den tijd van drie dagen, aan deszelfs competenten regter over te leveren.

De criminele regtbanken zijn bevoegd en verpligt, elk in haar ressort, te zorgen, dat zulks stiptelijk worde nagekomen.

b. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door regtbanken, welke bij of ten gevolge dezer grondwet worden ingesteld.

c. Niemand kan tegen zijnen wil worden afgetrokken van den regter, dien de wet hem toekent.

d. Op geene misdaad mag ten straf gesteld worden de verbeurdverklaring der goederen, aan den schuldigen toebehoorende.

e. Bij criminele vonnissen, ten laste van eenen beschuldigden gewezen, moet de misdaad worden uitgedrukt.

f. Alle vonnissen moeten met opene deuren worden uitgesproken.

102. Er zal een opperste geregtshof worden ingesteld onder den naam van hoogen raad der Vereenigde-Nederlanden. Deszelfs leden worden, zoo veel mogelijk, uit alle de provintien of landschappen genomen.

103. Van eene voorgevallene vacature wordt, door den hoogen raad, aan de staten-generaal kennis gegeven, die, ter vervulling van dezelve, eene nominatie van drie personen aan den Souvereinen Vorst aanbieden, ten einde daaruit eene keuze te doen. De Souvereine Vorst heeft de directe aanstelling van den procureur-generaal bij den hoogen raad.

104. De leden van de vergadering der staten-generaal, de hoofden der ministeriële departementen, de leden van den raad van staat, de commissarissen van den Souvereinen Vorst in de provintien of landschappen staan te regt voor den hoogen raad, wegens alle misdrijven, in de waarneming hunner functien begaan. Zij mogen echter deswege nimmer in regten betrokken worden, dan na dat door de vergadering van de staten-generaal daartoe uitdrukkelijk verlof verleend zal zijn.

105. De hooge raad neemt ook kennis en beoordeelt alle commune delicten, door gemelde personen, gedurende den tijd hunner functien, begaan, gelijk mede tot deszelfs cognitie behooren, de misdrijven der leden van zoodanige andere hooge kollegien en ambtenaren, als bij de wet nader zal worden bepaald.

106. De hooge raad oordeelt over alle actien, waarin de Souvereine Vorst, de leden van het Vorstelijk huis, of de Staat, als gedaagden, worden aangesproken.

107. De hooge raad heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening der regtsgedingen; op de nakoming van de wetten, betreffende de administratie der justitie en den vorm van regtspleging bij alle hoven, regtbanken en regters, en kan derzelver handelingen, dispositien en vonnissen, daarmede openlijk strijdig, vernietigen en buiten effect stellen, zonder zich nogtans in de beoordeeling der zaken in te laten.

108. Aan den hoogen raad valt beroep van alle gewijsden in civiele zaken, welke ter eerste instantie gediend hebben voor de provintiale hoven, naar de bepalingen, hiervan bij de wet te maken.

109. Er zal zijn in elke provintie of landschap, een geregtshof, ten ware, bij de wet, één hof over meer dan eene provintie of landschap mogt worden gesteld. Van eene voorgevallene vacature wordt door het hof kennis gegeven aan de provintiale staten, die, ter ver-

vulling van dezelve, eene nominatie van drie personen aan den Souvereinen Vorst aanbieden, ten einde daaruit de keuze te doen.

De Souvereine Vorst heeft de directe aanstelling van den procureur-generaal bij gemelde hoven.

110. Het beleid der criminele justitie in de Vereenigde-Nederlanden wordt, bij uitsluiting van alle andere tot nu bestaan hebbende geregten, aan de hoven provintiaal, of aan daartoe, zoo veel noodig, op te rigten regtbanken toebetrouwd.

111. Het beleid der civiele justitie wordt opgedragen aan zoodanige regtbanken, als daartoe nu of in der tijd noodig bevonden worden.

112. Voor het overige wordt de zamenstelling en magt der hoven, zoo wel als die van de verdere criminele en civiele regtbanken, onder den naam van hooge vierscharen, schepenenbanken, of anderen, en het gezag der procureurs-generaals, hoofd-officieren en baljuwen door de wet bepaald.

113. De leden en ministers van den hoogen raad en provintiale geregtshoven, benevens de procureurs-generaal bij dezelven, worden voor hun leven aangesteld. De tijd der bediening van alle andere regters wordt bij de wet bepaald.

Geen regter mag gedurende den tijd zijner bediening van zijnen post worden ontslagen, dan op eigen verzoek of bij regterlijk vonnis.

114. De wet regelt de judicature van de overtredingen op het stuk van alle belastingen, zonder onderscheid.

115. Er zal een hoog militair-geregtshof zijn, voor hetwelk het krijgsvolk te water en te lande, wegens alle delicten, door hen gepleegd, zal worden te regt gesteld, volgens de nadere bepalingen, bij de wet vast te stellen.

116. Het krijgsvolk te water en te lande is, met betrekking tot alle civiele zaken, onderworpen aan den burgerlijken regter.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de Finantie.

117. De Souvereine Vorst en de staten-generaal gezamenlijk zijn, alleen en bij uitsluiting, bevoegd, tot het heffen en regelen van belastingen.

De belastingen, bij het aannemen dezer grondwet bestaande, blijven op denzelfden voet, tot dat er anders over beschikt worde bij de wet.

118. De schuld wordt jaarlijksch in overweging genomen, ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat.

119. Het toezigt en de zorg over de zaken van de munt met den aankleve van dien, en de beslissing der questien over het allooi, essai, en wat dies meer is, wordt opgedragen aan een kollegie, onder den titel van raden en generaalmeesters van de munt, achtervolgens zoodanige instructien, als bij de wet zullen worden vastgesteld.

Bij vacature zenden de staten-generaal eene nominatie van drie personen aan den Souvereinen Vorst, welke daaruit de verkiezing doet.

120. Er zal eene algemeene rekenkamer zijn, ten einde jaarlijks de rekeningen der verschillende ministeriële departementen op te nemen en te liquideren, mitsgaders behoorlijke rekening en verantwoording te vorderen van alle bijzondere lands comptabelen: alles achtervolgens zoodanige instructien, als bij de wet zullen worden vastgesteld.

De leden van deze rekenkamer worden, zoo veel mogelijk, uit alle provintien genomen.

Bij vacature zenden de staten-generaal eene nominatie van drie personen aan den Souvereinen Vorst, welke daaruit de verkiezing doet.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van de Defensie.

121. Het dragen der wapenen tot handhaving der onafhankelijkheid van den Staat en de beveiliging van deszelfs grondgebied blijft, overeenkomstig 's lands oude gewoonte en het grondbeginsel, bij de unie van Utrecht aangenomen, een der eerste pligten van alle ingezetenen dezer landen.

122. Dienvolgens is het ook ten allen tijde eene der eerste zorgen van den Souvereinen Vorst, dat er eene toereikende zee- en landmagt onderhouden worde, aangeworven uit vrijwilligers, het zij inboorlingen of vreemden, ten einde te dienen in of buiten Europa, naar de omstandigheden.

123. Behalve de vaste zee- en landmagt, zal er steeds zijn eene nationale militie, waarvan in vredestijd jaarlijks een vijfde gedeelte wordt ontslagen en door anderen, ten gelijken getalle, vervangen, zoo veel mogelijk te nemen uit vrijwilligers, en anders bij loting, uit de ongetrouwde ingezetenen van 18 tot 22 jaren. Die, welke hun ontslag zullen bekomen, kunnen onder geen voorwendsel, tot eenigen anderen dienst, dan voor de hierna te melden schutterijen, worden opgeroepen.

124. De militie komt in gewone tijden jaarlijks eenmaal zamen, om, gedurende eene maand of daaromtrent, in den wapenhandel geoefend te worden; blijvende het nogtans aan den Souvereinen Vorst voorbehouden, wanneer hij zulks voor 's lands belangen mogt geraden oordeelen, een vierde van het geheele getal te doen zamen blijven.

In gevalle het, bij buitengewone omstandigheden of dringend oorlogs-gevaar, noodig zijn mogt, de geheele militie bijeen te roepen en te doen zamen blijven, zal zulks, indien de staten-generaal niet vergaderd zijn, gepaard gaan met eene buitengewone bijeenroeping van dezelven, ten einde van het verrigte opening te geven, en de verdere daartoe betrekkelijke maatregelen met de vergadering te beramen.

125. In alle de steden worden, als van ouds, schutterijen opgerigt tot behoud der inwendige rust. Deze schutterijen dienen in tijden van oorlog en gevaar tegen de aanvallen van den vijand. In dit geval worden er ook schutterijen ten platten lande ingesteld, welke gezamenlijk met die der steden dienen, als een landstorm tot verdediging des vaderlands.

126. De bepalingen, welke door den Souvereinen Vorst, zoo omtrent het getal en de inrigting der militie. als opzigtelijk hetgeen den landstorm betreft, noodig geoordeeld worden, zullen het voorwerp eener, door denzelven voor te dragen, wet uitmaken.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van den Waterstaat.

127. De waterstaat blijft een der eerste nationale belangen, en wordt bestuurd door eene bijzondere administratie, ter benoeming en onder het opzigt van den Souvereinen Vorst.

128. Dienvolgens behooren bij uitsluiting tot de beheering der directie van den algemeenen waterstaat, alle zoodanige zee- of rivier-waterkeerende dijk-, sluisen andere waterwerken, als uit de algemeene schatkist betaald en onderhouden worden.

Voor zoo verre soortgelijke werken door eenige kollegien, gemeenten of particulieren bekostigd worden, staan dezelve onder het onmiddelijk toezigt der directie van den algemeenen waterstaat, welke zorg draagt, dat de aan te leggen werken aan de algemeene belangen

geen nadeel toebrengen; en aan dezelve kollegien, gemeenten of particulieren daaromtrent de noodige voorschriften geeft.

129. Onder de beheering der directie van den algemeenen waterstaat zijn mede, bij uitsluiting, begrepen alle zoodanige wegen en bruggen, waarvan het onderhoud door 'slands kas gedragen wordt, of waarvan de zorge, om redenen van algemeen belang, door den Souvereinen Vorst aan gemelde directie wordt opgedragen.

130 De staten der provintien of landschappen hebben de beheering van alle zoodanige dijk- sluis- en andere waterwerken, mitsgaders van alle zoodanige bruggen en wegen binnen hunne provintie of landschap, als niet vallende in de termen van art. 128 en 129, ofte wel daarin vallende, door den Souvereinen Vorst, om het nut der zaak, mede aan hunne administratie mogten worden opgedragen. Voor zoo verre de hier bedoelde werken door eenige kollegien, gemeenten of particulieren moeten worden aangelegd en onderhouden, zorgen dezelve staten, dat hier aan naar behooren voldaan worde.

131. De gemelde staten hebben het toezigt en gezag over alle hooge- en andere heemraadschappen, waterschappen, dijks- en polderbesturen en andere dergelijke kollegien, hoe ook genaamd, binnen hunne provintie of landschap, onverminderd nogtans de bepaling bij het tweede gedeelte van art. 128 voorkomende.

De laatst goedgekeurde reglementen dezer kollegien maken den voet van derzelver inrigting uit, behoudens nogtans het regt der staten, om daarin, onder goedkeuring van den Souvereinen Vorst, verandering te maken, en, onverminderd de bevoegdheid dier kollegien, om aan de staten zoodanige veranderingen daaromtrent voor te dragen, als zij voor het belang der ingelanden, zullen vermeenen te behooren. Wat de benoeming en het maken van nominatien voor gemelde kollegien aangaat, zal daaromtrent door de staten der provintien of landschappen eene voordragt aan den Souvereinen Vorst gedaan worden.

132. Ten aanzien van de beheering of het toezigt, hetwelk bij art. 130 aan de staten is of in het vervolg zal worden opgedragen, blijven de daar bedoelde werken onderworpen aan het oppertoezigt van den Souvereinen Vorst, welke, te dien aanzien, naar bevind van zaken handelen kan, even als bij art. 91, omtrent alle andere zaken, is vastgesteld.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van den Godsdienst, het Openbaar Onderwijsen het Arm-bestuur.

133. De christelijke hervormde godsdienst is die van den Souvereinen Vorst.

134. Aan alle bestaande godsdiensten wordt gelijke bescherming verleend; de belijders van dezelve genieten dezelfde burgerlijke voorregten en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.

135. Alle openbare uitoefening van godsdienst wordt toegelaten, voor zoo verre dezelve niet kan gerekend worden, eenige stoornis aan de publieke orde en rust te zullen toebrengen.

136. Aan de christelijke hervormde kerk wordt bij voortduring verzekerd de voldoening uit 'slands kasse van alle zoodanige traktementen, pensioenen, weduwen-, kinder-, school- en akademie-gelden, als voormaals aan derzelver leeraren, het zij directelijk uit 'slands kas of uit de daartoe bestemde inkomsten van geestelijke en kerkelijke goederen of eenige plaatselijke inkomsten, zijn betaald geworden.

137. Van alle toelagen, welke laatstelijk aan de andere gezindheden uit 'slands kas zijn toegestaan geweest, wordt almede het genot, bij voortduring, aan gemelde gezindheden toegekend.

138. In de behoeften van die gezindheden, welke tot hiertoe geene of min toereikende toelage van 's lands wege genoten hebben, zal, op aanvrage, daartoe te doen, in billijkheid, door den Souvereinen Vorst, met overleg van de staten-generaal, kunnen voorzien worden.

139. Onverminderd het regt en de gehoudenis van den Souvereinen Vorst, om zoodanig toezigt over alle de godsdienstige gezindheden uit te oefenen, als voor de belangen van den Staat dienstig zal bevonden worden, heeft dezelve bovendien in het bijzonder het regt van inzage en beschikking, omtrent de inrigtingen van die gezindheden, welke, volgens een der voorgaande artikelen, eenige betaling of toelage uit 'slands kas genieten.

140. Ter bevordering van godsdienst, als een vaste steun van den Staat, en ter uitbreiding van kennis, is het openbaar onderwijs op de hooge, middelbare en lage scholen een aanhoudend voorwerp van de zorge der regering. De Souvereine Vorst doet van den staat der scholen jaarlijks aan de staten-generaal een uitvoerig verslag doen.

141. Als eene zaak van hoog belang wordt ook het armbestuur en de opvoeding der arm-kinderen aan de aanhoudende zorg der regering aanbevolen. De Souvereine Vorst doet insgelijks van de inrigtingen dienaangaande jaarlijks een uitvoerig verslag aan de staten-generaal geven.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van Bijvoegselen, Veranderingen en Uitleggingen.

142. In gevalle, in het vervolg, eenige verandering of bijvoeging in de grondwet noodig zoude mogen zijn, zal deze noodzakelijk bij eene wet moeten verklaard en de verandering of bijvoeging zelve duidelijk aangewezen en uitgedrukt worden.

143. Deze wet, door den Souvereinen Vorst en de staten-generaal vastgesteld zijnde, wordt vervolgens, op de gewone wijze, aan de staten der provintien of landschappen gezonden, welke, binnen den tijd, daartoe telkens bij zoodanige wet bepaald, aan de gewone leden de staten-generaal een gelijk getal buitengewone toevoegen, die op dezelve wijze, als de gewone, benoemd worden.

144. De Souvereine Vorst en de alzoo in dubbelden getalle zamengestelde vergadering van de staten-generaal beslissen voorts in dezen op dezelfde wijze, als, omtrent het vaststellen van gewone wetten, hier voren is bepaald, met uitzondering alleen, dat er eene meerderheid van stemmen moet zijn, uitmakende ten minste twee derde der presente leden.

145. De veranderingen of bijvoegselen in de grondwet worden op dezelfde wijze afgekondigd, als de gewone wetten, en plegtiglijk bij de algemeene grondwet gevoegd.

146. De authentieke uitlegging en verklaring der twijfelingen, welke in de toepassing van een of ander gedeelte dezer grondwet mogten gevonden worden, wordt gedurende de drie eerste jaren na derzelver aanneming opgedragen aan de commissie, tot het ontwerpen dezer grondwet benoemd geweest.

Indien, na verloop van gemelde drie jaren, zulk eene uitlegging of verklaring noodig ware, wordt daartoe door den Souvereinen Vorst eene vergadering beschreven, bestaande in een getal van leden, gelijk aan die van de vergadering van de staten-generaal, en benoemd op dezelfde wijze door de staten der provintien of landschappen.

Te LEEUWARDEN, by D. R. SMEDING en M. KOON.

De notaris J. C KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op den 28sten MAART 1814, des avonds ten 6 uren, ten huize van *C. B. BUYS*, in de *Koornbeurs* aldaar, by de finale toewyzing, verkoopen:

Eene wel ter nering staande KOOPMANS HUIZINGE, TUIN en BLEEK, by de Dubbelde-pyp, binnen deze stad, letter K, no. 2, door wylen den loodgieter *P. Leeuwen* bewoond geweest; op den eersten MEI 1814 vry te aanvaarden; op welke geboden is eene somme van *f* 3067 - : - :

De notaris J. C. KUTSCH zal, op denzelven dag, des avonds ten 6 uren, ten voorschreven huize van *C. B. BUYS*, by de finale toewyzing, verkoopen:

Eene ruime HUIZINGE, met INTREK, voorzien met vele geryfelykheden, staande zeer aangenaam op den Wirdumerdyk, binnen Leeuwarden, letter D, no. 93, door de juffers *Keller* wordende bewoond; den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden; op welke geboden is eene somme *f* 3009 - : - :

De notarien T. BAVIUS en J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zullen, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, des avonds ten 6 uren, ten huize van *C. B. BUYS*, in de Koornbeurs alhier, by den provisionelen palmslag verkoopen:

I. Eene voortreffelyke en zeer groote KOOPMANS HUIZINGE, met PAKHUIS en ruime ZOLDERS, staande op den Noordkant van de Tuinen, binnen deze stad, letter A, no. 246; door de weduwe *Johannes Hellevoet* wordende bewoond; den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden.

II. Twee STOELEN in de Groote Kerk, letter A, no. 24; zitgeld *f* 2 - 2 - 0; en letter E, no. 11, zitgeld *f* 2 - 10 - 0.

III. Eene ZITPLAATS in de oud gedeputeerde Bank, in dezelfde Kerk; zitgeld *f* 1 - 10 - 0.

IV. Twee STOELEN in de Wester Kerk, no. 214 en 104; zitgeld *f* 2 - 0 - 0.

V. Twee DITO in de Galileër Kerk, no. 246; zitgeld *f* 3 3 - 0; en no. 241, zitgeld *f* 2 - 10 - 0.

Alle te Leeuwarden, en den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden.

De notaris J. C. KUTSCH zal, op denzelfden tyd en plaats, by den provisionelen palmslag, verkoopen:

I. Eene WONING, in het Achterom, over de Keizergracht, letter B, no. 119, verhuurd aan *Fokje Muller*, voor 11 stuivers in de week.

II. Eene DITO daar naast, letter B, no. 120; verhuurd aan *Johanna Mey*, voor 10 stuivers in de week.

Beide perceelen den 12den MEI 1814 vry te aanvaarden.

De notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op VRYDAG den 1sten APRIL 1814, des namiddags ten 3 uren precies, ten huize van den oud-executeur *Fonk*, by het Stadshuis aldaar, by den finalen palmslag, verkoopen:

Eene HUIZINGE en BUITHUIS, voor zes koeyen, gequoteerd met no. 28, benevens 2 pondematen best BOUWLAND, staande en gelegen aan den Techummer-weg, onder het behoor van den dorpe Goutum; thans in huur by *Bouke Sixma*, voor 130 caroli guldens in het jaar; het land Martini 1814 en de huizinge den 12den mei 1815 vry te aanvaarden; waarop geboden is eene somme van 900 caroli guldens.

De notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op ZATURDAG den 26sten MAART 1814, des middags ten 12 uren precies, ten huize van *L. S. FONK*, kastelein te Stiens, voor den tyd van vyf aaneenvolgende jaren, in het openbaar finaal verhuren:

I. Eene HUIZINGE en SCHURE, gequoteerd met no. 126, staande te Stiens, door de weduwe *Johannes Wytzes van der Wal* bewoond.

II. Een TUIN, groot een half pondemate.

III. Vyf pondematen BOUWLAND.

IV. Vyf pondematen DITO.

V. Vyf pondematen DITO.

VI. Zes pondematen DITO.

VII. Drie pondematen DITO.

VIII. Drie en een-tweede pondematen GREIDLAND.

Deze landen zyn gelegen te Stiens, en worden door de eigenaresche, de weduwe *Johannes Wytzes van der Wal*, gebruikt; en kan het 1ste perceel den 12den MEI 1814, de 2, 4, 5, 7, 8 en 2½ pondematen van het 6de perceel, dadelyk by de verhuringe, en het 3de en 3½ pondematen van het 6de perceel, na het rispen der vrucht, aanvaard worden.

De notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, des morgens ten negen uren, ten sterfhuize van de weduwe *HESSEL BERENDS FEDDES*, op het Vliet, by deze stad, by boelgoed verkoopen:

Eenige MEUBELEN, HUISGERADEN, VROUWEN KLEEDEREN, en hetgeen meer te voorschyn zal worden gebragt.

ZATURDAG namiddag, den 26sten dito, van 2 tot 4 uren, kunnen de GOEDEREN bezigtigd worden.

B O E L G O E D.

De notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op DINGSDAG den 12den APRIL 1814, des morgens ten 8 uren, ten huize no. 26 van *WILLEM JANS KRAMER*, huisman, te Wier, by boelgoed en gereed geld, verkoopen:

2 Vare en 2 melke KOEYEN, 2 RIEREN, 5 HOKKELINGEN, 5 PAARDEN, waarby een vyfjarig zwart Merriepaard, 8 zoo vole als gelde SCHAPEN, 4 hooiwagens, waarby een zoo goed als nieuw, 1 land en 1 dorsrol, 2 wyshen, 5 eggen, 2 ploegen, 2 aardkarren, 1 phaëton, 2 saybanken, 1 karnmolen, een karn met koperen hoep, 8 aden, 4 melkvaten, 1 à 2 kaaspersen, 2 koperen emmers, 3000 fluikschoven, 100 zakken, 5 ladders, en 1 nieuw zeil en mast; voorts 3 bedden met derzelver toebehooren, tafels, stoelen, banken, koper, tin en yzerwerk, en hetgeen verder ten voorschyn zal worden gebragt.

De ondergeteekenden, allen woonachtig te Leeuwarden, door de crediteuren in den boedel van wylen *BOKKE PIETERS*, in leven mr. timmerman, te Beetgumer-molen, alsmede door deszelfs nagelatene weduwe verzocht zynde, om dien boedel zoo schielyk mogelyk op te nemen, en tot liquiditeit te brengen: zoo wordt een ieder, welke nog geld daarin schuldig is, ten ernstigste aangemaand, voor den eersten MEI 1814, deze hunne schuld aan eenen van ons te betalen, wyl men anders genoodzaakt zal zyn, de nalatigen dadelyk in regten aan te spreken. — Alle bestellingen, welke nu één ander gedaan worden, buiten onze voorkennis, zullen niet gerekend worden.

LEEUWARDEN,
den 23 maart
1814.

L. BOLMAN,
JOHs. BRUINSMA,
S. SALVERDA.

Men gedenkt publiek, aan den meestbiedenden, by ftryk- en verhoooggelden, te verkoopen:

I. Eene royale HUIZINGE, voorzien van een ruim voorhuis, voorkamertje, binnen- en achterkamer, ruime zolders, put, bak en verdere geryfelykheden, ftaande en gelegen by de Franeker Pyp, in de ftad Harlingen, en aldaar gequoteerd letter D, no. 28; thans door *H. F. Schoonhof*, als huurder, bewoond.

II. Eene uitmuntende en tot vele affaires gefchikte HUIZINGE en ERVE cum annexis, ftaande en gelegen naast het vorige perceel, gequoteerd letter D, no. 29; thans door *F. H. Leuning*, als huurder, bewoond.

III. Eene fchoone KOOPMANS HUIZINGE en ERVE cum annexis, ftaande naast het vorige perceel, gequoteerd letter D, no. 30; thans door *Nolke Martens van der Veer*, als huurder, bewoond.

IV. Eenen grooten TUIN, met eene WONING, ftaande en gelegen achter de Groote-kerk, binnen Harlingen, en aldaar gequoteerd letter G, no. 245; laatst door de wed. *Pieter Ackerman*, als huurderesfche, gebruikt; kunnende de huizen op den twaalfden MEI 1814, en de tuin direct na den finalen palmflag worden aanvaard.

Wie hier aan gading heeft, kome, op ZATURDAGEN den 2den APRIL 1814, by de befchryving en verhooging, en den 9den daaraanvolgenden by den finalen palmflag, telkens des avonds precies ten 6 uren, ten huize van den kastelein *MEDENDORP*, in den *Gouden Leeuw*, te Harlingen, en koope op conditien, dan voor te lezen, die inmiddels te vernemen zyn ten kantore van de notarien W. VETTEVOGEL, te Harlingen, en N. MEYER, te Bolsward.

PUBLIEKE VERHURING.

VAN TWEE UITMUNTENDE ZATHEN EN LANDEN EN LOSSE LANDEN.

De openbare notaris N. MEYER, te Bolsward, gedenkt, aan den meestbiedenden, by ftryk- en verhooggelden, publiek, te verhuren:

I. Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE cum annexis, groot over het geheel 84 pondematen, waaronder 3 pondematen BOUWLAND, ftaande en gelegen te Burgwert; thans door *Hille Jacobs* cum uxore, als huurders, in gebruikt.

II. Eene heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE cum annexis, ftaande en gelegen te Hymert, onder den dorpe Burgwerd, groot naar naam en faam 82 pondematen, alle GREIDLANDEN; thans door *Jiskjen Sjoerds*, wed. *Rein Durks*, als huurderesfche, bewoond.

III. Zekere 8 pondematen best GREIDLAND, gelegen onder den dorpe Schettens; thans by *Tæke Durks Tækema*, als huurder, in gebruik; kunnende de landen direct na den finalen palmflag, en de huizinge op den 12den MEI 1814 vry in huring worden aangevaard.

Wie hier aan gadinge heeft, kome, op DONDERDAG den 31ften MAART 1814, by den finalen palmflag, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *H. M. HETTEMA*, kastelein in het *Hart*, te Bolsward, en hure op conditien, dan voor te lezen, welke inmiddels te vernemen zyn ten kantore van voornoemden notaris.

PUBLIEKE VERKOOPING,

VAN TWEE UITMUNTENDE ZATHEN EN LANDEN EN LOSSE LANDEN.

De openbare notaris N. MEYER, te Bolsward, zal, publiek aan den meestbiedenden, by ftryk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen:

I. Eene heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHURE, BOOMEN en PLANTAGE cum omnibus annexis, ftaande en gelegen onder den dorpe Wons, groot over het geheel 99 pondematen 4 eisfen 19 penningen; thans by *Heerke Sjoerds* cum uxore, als huurders, in gebruik tot aan St. PETRI en MEI 1817, en alsdan vry te aanvaarden.

TOT STRYKGELD ZAL WORDEN GESTELD TACHTIG CAROLI GULDENS.

II. Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE cum annexis, ftaande en gelegen onder den dorpe Arum; thans by *Jan Symens* cum uxore, als huurders, in gebruik; groot over het geheel 59½ pondematen, zoo BOUW- als GREIDLANDEN; op St. PETRI en MEI 1815 vry te aanvaarden.

TOT STRYKGELD ZAL WORDEN GESTELD ZESTIG CAROLI GULDENS.

III. 14 Pondematen GREIDLAND, *HET BILLAND* genaamd, gelegen onder den dorpe Wons; laatst by *Otte Klazes Reitsma*, als huurder, in gebruik; direct na den finalen palmflag vry te aanvaarden.

IV. 6 Pondematen LOSLAND, gelegen onder den dorpe Allengawier; laatst by den weduwe *Hidde Aukes* in gebruik; direct na den finalen palmflag vry te aanvaarden.

Wie hier aan gadinge heeft, kome, op DONDERDAGEN den 7den APRIL 1814, by de befchryving en verhooging, en den 14den dito by den finalen palmflag, telkens des namiddags ten 2 uren, ten huize van *SJOUKE G. ROLSMA*, in de herberg de Roskam, te Bolsward, en koope op conditien, dan voor te lezen, die inmiddels te vernemen zyn ten kantore van voornoemden notaris.

Mr. J. C. BERGSMA Jz., openbaar notaris te Leeuwarden, zal, op ZATURDAG den 26ften MAART 1814, des namiddags ten één uur precies, te Veenwouden, publiek presenteren te verkoopen:

Eene BUITENPLAATS, met HEEREN HUIZINGE, gequoteerd no. 75, voorzien van groote en andere, zoo behangen als onbehangen, nieuw getimmerde vertrekken, verwulfde kelder en befchoten zolders over de geheele huizinge, zomerhuis aan den weg, ftalling voor vier paarden, een ruim wagenhuis en hooiberg, TUINEN, met beste vruchtboomen, LANEN, SINGELS, BOSCH en verdere annexen, zamen groot elf pondematen, en gelegen voorsen in den dorpe Veenwouden, genaamd *SCHIERSTINS*; by den heer *Daniel Gerdes Manger* cum uxore, als eigenaars, in gebruik; op MEI aanftaande vry te aanvaarden. Alles breeder by biljetten en op conditien, by den voornoemden notaris te vernemen; kunnende van nu af aan dagelyks, ter gewoner uren, door een ieder worden bezigtigd.

SYBREN MEINARDI, kastelein in de Koornbeurs, te Collum, prefenteert, uit de hand te verkoopen, zyne van ouds beroemde royale HUIZINGE en HERBERG, *DE KOORNBEURS* genaamd, ftaande op het best in de gebuurte Collum, bestaande in eene royale voorkamer, twee kelderkamers, twee bovenkamers en eene keuken, ruim voorhuis, groote STALLINGE voor koeyen en paarden, met put, bleek, bak en verdere geryfelykheden; op den 12den MEI aanftaande te aanvaarden.

NB. De kooper kan, des begeerende, een groot gedeelte van den koopfchat op intrest behouden.

De openbaren notaris J. D. HANEKAMP VAN HARINXMA, te Leeuwarden, als daartoe door de regtbank ter eerster instantie aldaar, benoemd, zal, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, by de beschryving, en op MAANDAG den 11den APRIL 1814, by den finalen palmslag, telkens des avonds ten vyf uren, ten huize van G. *van der WIELEN*, in de Sacramentstraat, te Leeuwarden, publiek presenteren te verkoopen:

I. Eene HUIZINGE en BAKKERY, cum annexis, staande en gelegen op de hoek van den Speelmanstraat, by de Put, te Leeuwarden, gequoteerd met letter I. no. 251, door *Ate van der Meulen*, cum ux., als huurder en mede-eigenaar, bewoond; op den 12den mei 1816 vry te aanvaarden.

II. Eene HUIZINGE, cum annexis, staande en gelegen in de Breedstraat aldaar, gequoteerd met letter K, no. 154, door *Pieter van der Vies*, cum soc., als huurder, bewoond; op den 12den mei 1814 vry te aanvaarden.

III. Eene HUIZINGE, cum annexis, staande en gelegen in de Hiemsche of Loodgieters Steeg aldaar, gequoteerd met letter A, no. 61, door *Jan Daniels*, cum soc., als huurders, bewoond; op den 12den mei 1814 vry te aanvaarden.

IV. Acht en een-tweede pondematen goed hooi dragend GREIDLAND, gelegen onder den dorpe Lekkum, door *Wybren Span*, als huurder, gebruikt; op St. Petri 1816 vry te aanvaarden.

Behoorende deze goederen aan *Christoffel* en *Maria van Egten*, woonachtig te Munster, voor een vierde; aan *Augustinus de Bos*, in qualiteit als vader en voorstander over zyne kinderen, woonachtig te Steenwyk, voor een vierde; aan *N. N. Bommel*, woonachtig in 's Gravenhage, en *N. N. Bigtholt*, te Tiel, zamen voor een vierde; aan *Johannes Hes*, als vader en voorstander over zyne kinderen, woonachtig te Leeuwarden, voor een twaalfde gedeelte; *Baukje de Bos*, weduwe *Faber*, woonachtig te Leeuwarden, als moeder en voogdesse over haar kind, voor een twaalfde gedeelte, en aan *Jacob Leever*, woonachtig te Budel, in qualiteit als vader en voorstander over zyne kinderen, voor de resterende een twaalfde gedeelte, en alzoo zamen voor het geheel.

Zynde de huizingen op de zindagen te bezigtigen, van des morgen 10 tot 12, en des namiddags van 2 tot 4 uren waarvan de memorie van lasten ten kantore van den in dezen gemelden notaris ter lezing ligt.

Men presenteert op DINGSDAG den 29sten MAART 1814, des morgens precies ten negen uren, op de plaats van den ontvanger *Paulus Cornelis Scheltema*, te Doyum, onder Franeker, by boelgoed en met gereed geld te verkoopen:

Een uitmuntend BOEREN-REEUW, bestaande in 30 allerbeste Kalve-, Melke-, Vette en Vare KOEYEN, eenige RIEREN en HOKKELINGEN, alle roodbont en uit liefhebbery aangekweekt; 7 PAARDEN, waaronder twee fraaye roodschimmelde driejarige MERRIEN, twee zwarte WAGENPAARDEN en drie beste WERKPAARDEN, 20 Vriesche volle en gelde SCHAPEN, twee beslagen hooiwagens, zoo goed als nieuw, drie ploegen, waarvan één nieuw, 6 nieuwe eggen, 3 zandkarren, moudbonds, rasp en snybank, en hetgeen verder tot eene groote BOUW-BOERDERY behoort; eene groote koperen kaasketel, kaan met koperen hoepen, 28 nieuwe koperen aden, 8 koperen melkemmers, handketels, eenige beste houten melk-, boter- en brok-aden, 6 nieuwe molkenvaten, houten emmers, een scheepje met deszelfs zeil, en hetgeen verder tot eene groote KOEMELKERY behoort; eenige zyden gerookt spek en rookvleesch, eenige duizenden weit en rogsluik; HUISGERADEN en INBOEDEL, en hetgeen ten dage der verkoop meer wordt te voorschyn gebragt.

Het VEE van stonden aan voor de liefhebbers te zien; de monstering der PAARDEN zal des morgens ten half negen uren voor den aanvang van het boelgoed geschieden.

Den openbaren notaris mr. P. M. B. BRAUNIUS, residerende te Bergum, daartoe benoemd door de regtbank ter eerster instantie, zitting houdende te Leeuwarden, zal, op ZATURDAG den 2den APRIL 1814, des namiddags ten één uur precies, ten huize van *WILLEM HOEKS* weduwe, kasteleinesche te Zwaag-Westeinde, in tegenwoordigheid van *Thys Willems van der Wal*, arbeider, woonachtig te Veenwouden, in qualiteit als toeziende voogd over na te meldene minderjarigen, by de finale toewyzing, en in stukken verkoopen:

Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR, HOVINGE, BOOMEN en PLANTAGE, staande en gelegen onder Zwaag-Westeinde, de huizinge gequoteerd met no. 1, groot ongeveer honderd-acht-en-een-halve pondematen, bewoond en gebruikt by *Andries Jans Wagenaar*.

Behoorende aan en ten verzoeke van *Andries Jans Wagenaar*, landbouwer, onder Zwaag-Westeinde, voor zeven-veertiende gedeelten; aan denzelven, als vader en voogd over zyne zes minderjarige, by hem inwonende kinderen, met namen *Heebeltje*, *Tryntje*, *Jan*, *Feye*, *Janke* en *Minne*, by wyle zyne huisvrouw, *Anskjen Feyes*, in echte verwekt, zamen voor zes-veertiende gedeelten; en, eindelyk, aan *Teetske Jans Wagenaar*, huisvrouw van *Feye Jans Westra*, koopman, onder Bergum, voor het resterende een-veertiende gedeelte.

De memorie van lasten, inhoudende de voorwaarden van den verkoop, is gedeponeerd ten kantore van opgemelden notaris *Braunius*, te Bergum.

De notaris HUBER, te Dronryp, gedenkt, op WOENSDAGEN den 6 en 13den APRIL 1814, publiek, by stryk- en verhooggeld, te verkoopen:

Het geheele VEERSCHIP, met zeil en treil cum annexis, varende van Ooster-end op Sneek, Leeuwarden en Bolsward, et vice versa, zoo als het bevaren is door *Jan Jentjes Buma* en *Douwe Andries de Jong*.

Wie gadinge maakt, kome, op dagen voorschreven, des namiddags ten twee uren precies, ten huize van *JAN DOEKES VISSER*, kastelein te Ooster-end, en koope op conditien, dan voor te lezen, welke inmiddels te vernemen zyn by den notaris HUBER, te Dronryp, en by den heer VAN DER KOLK, te Wommels.

De KERKVOOGDEN van de hervormde gemeente te Irnzum gedenken, op ZATURDAG den tweeden APRIL achttien-honderd-en-veertien, des morgens ten tien uren, in de herberg te Irnzum, onder nadere approbatie van de heeren commissarissen-generaal van het departement Vriesland, ten overstaan van mr. HENDRIK CANNEGIETER, openbaar notaris te Grouw, aan den meestbiedenden te verhuren, voor den tyd van zes aaneenvolgende jaren, in te gaan direct na de approbatie van de finale toewyzing:

Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR, HOVINGE en WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen op Appingawier, onder het behoor van den dorpe Irnzum, groot naar neem en faam zestig-en-een-half pondemate alle GREIDLANDEN, thans by *Jan Reuerds Lantema*, als huurder, wordende bewoond en gebruikt.

Die gadinge maakt, kome, op tyd en plaats voorschreven, en koope op conditien, dan voor te lezen, die inmiddels te vernemen zyn ten kantore van bovengenoemden notaris, te Grouw.

De notarien J. M. DE WITH, te Buitenpost, en L. FABER, te Kollum, zullen, op DINGSDAG den 5den APRIL 1814 en volgende dagen, telkens des morgens ten 9 uren, ten sterfhuize van wylen *STYSKE JOHANNES*, wedu-we *GERBEN KLAZES BOONSTRA*, onder Kollum, by boelgoed verkoopen:

52 Stuks HOORNBEESTEN, 11 PAARDEN, 2 ZWYNEN, 70 SCHAPEN, eene phaëton, eene chais, wagens, ei-den, ploegen, eerdkarren en verdere boeren-gereedschappen, hooi en stroo; voorts MEUBELEN en HUISGERADEN, linnen en wollen, bedden en bedsklеederen, koper, tin, yzer en houtwerk, en wat meer te voorschyn zal worden gebragt.

VERKOOP OP REGTERLYK GEZAG.

Den dertigsten der maand MAART van het jaar een-duizend-acht-honderd-en-veertien, des voormiddags ten elf uren, zal er ten huize van *JOHANNES GERRITS FEERINGA*, in de Lemmer, worden overgegaan tot den verkoop, aan den meestbiedenden en laatstverhoogenden, van

MEUBELEN en HUISGERADEN, bestaande in een kabinet, pulpitum, tafels, eene klok, koper, tin, aardewerk; benevens eenig WINKELGOED, eenige nieuwe en oude stoelen, nieuwe kinderwiegen en dito bakerkorven, enz.; voorts GOUD en ZILVER, waarvan de tentoonstelling is bepaald op den 26, 28 en 29sten dezer maand, ten ge-melden huize.

ALLES ZAL MET CONTANT GELD MOETEN BETAALD WORDEN.

De griffier A. VAN SLOOTEN, te Dockum, presenteert, op DONDERDAG den 7den APRIL 1814 en volgende da-gen, by boelgoed te verkoopen, navolgend uitmuntend BOEREN-REEUW en BESLAG, toebehoorende aan den koopman *Atze Lieuwes Bosch*, te Niawier, als:

12 PAARDEN, 26 HOORNBEESTEN, 15 SCHAPEN, 1 oud ZWYN, 5 beslagene wagens, 1 melkwagentje, 5 à 6 eerdkarren, 3 ploegen, 2 schoffelploegen, 10 eiden, 2 landrollen, 2 wynen, 1 moudbord, emmers, kaaspers, en verde-re kaas-gereedschappen, eene party stuikschoven en aardappel-stroo, een eiken kabinet, dito kast, eene menigte porse-lein, schotels, borden, enz.; alles breeder by billjetten.

De notaris HUBER, te Dronryp, benoemd by vonnis van de regtbank ter eerster instantie, resliderende te Leeuwar-den, zal, op MAANDAG den 28sten MAART 1814, des namiddags ten twee uren, ten huize van *MARTEN RUURDS OOSTERHOF*, kastelein, by de Horenbrug, te Dronryp, publiek, aan den meestbiedenden, by preparatoire adjudicatie verkoopen:

Eene schoone en uitmuntende HUIZINGE, KOESTALLINGE of BUITHUIS, SCHUUR en ERVE cum annexis, staan-de en gelegen te Dronryp, gequoteerd met no. 115 MEI 1814 vry te aanvaarden.

Behoorende hetzelve aan de minderjarige kinderen van wylen *Klaas Rientzes Bantema*.

De verkooping geschiedt op rapport van waardering. De gegadigden worden verzocht, te compareren op tyd en plaats voorschreven, en koopen op conditien, dan voor te lezen, welke inmiddels te vernemen zyn ten kantore van den notaris *Huber*, te Dronryp.

De notaris JAN KLAASESZ, te Dokkum, presenteert, publiek by strykgeld, te verkoopen:

Eene welbekende HUIZINGE en GROFSMEDERY, staande en gelegen te Hantum; by *Jan Jansen Faber* cum uxore, als eigenaars, bewoond.

Wie gadinge maakt, kome, op WOENSDAG den 30sten MAART 1814, des namiddags ten 3 uren, ten huize van de weduwe *MELLE PLANTINGA*, kasteleinesche, buiten de Aalzumerpoort, by Dokkum.

De deurwaarder J. VAN EYCK, te Jorwerd, gedenkt op MAANDAG den 28sten MAART 1814, by de beschryvin-ge, en den 4den APRIL, by den finalen palmslag, telkens des morgens ten elf uren, in de herberg te Rauwerd, ten verzoeke van de kerkvoogden en gecommitteerden uit de floreenpligtigen van den dorpe Rauwerd, publiek, by de minste aanneming, aan te besteden: Het bouwen van eene nieuwe KERK en TOREN, in het dorp Rauwerd; alsmede het LEIDEKKEN van den spits des torens. Bestek en conditien zyn, na den 15den dezer, dagelyks te zien in de her-berg voornoemd.

PS. By de beschryving zal de laagste Schryver, tot Strykgeld, genieten *HONDERD CAROLI GULDENS*.

De deurwaarder J. VAN EYCK, te Jorwerd, gedenkt, op ZATURDAG den 2den APRIL 1814, des morgens ten 10 uren, ten huize van de weduwe *HARKE KLAZES*, te Oosterwierum, by boelgoed en gereed geld, te verkoopen:

Eene party TIMMERMANS-GEREEDSCHAPPEN, bestaande in beitels, schaven, boren, fluitnagels, koevoeten, breek-yzers en timmerkiste; verder planken, ribben, juffers, latten, schaafbanken, touwen, blokken, en wat meer te voor-schyn zal worden gebragt.

De deurwaarder J. VAN EYCK, te Jorwerd, gedenkt, op DONDERDAG den 31sten MAART 1814, des morgens ten 10 uren, ten huize van *PIETER BOUWES BUKEMA*, te Poppingawier, by boelgoed en gereed geld, te verkoopen:

Eene party schoone MEUBELEN en HUISGERADEN, 1 bed en peuluw, kussens, 1 klok, 1 kast, 1 porseleinkast, tafels, stoelen, steengoed, koper, tin en yzerwerk, en wat meer zal worden gepresenteerd.

Mr. PIETER ANDREÆ, notaris te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 4den APRIL 1814, des avonds ten 6 uren, ten huize van *ZYLSTRA*, by het Stadshuis, te Leeuwarden, by stryk- en verhooggelden verkoopen:

Eene nieuwgebouwde HUIZINGE, op de Waze, op den hoek van de Reiger-steeg, te Leeuwarden, in wyk D, no. 27; bewoond tot MEI 1815 door *Ferdinandus Hom*.

De notaris W STEENBEEK, te Heeg, presenteert, ten verzoeke van *Jacob Viersma*, potschipper aldaar, publiek aan den meestbiedenden, te verkoopen:

Een welbetimmerd POTSCHIP, lang 35 voet, wyd 9 voet, en hol naar advenant, in den jare 1811 nieuw uitgehaald, thans te Heeg liggende en prober onderhouden, met zeil en treil, zoo en in diervoege het thans door den verzoe-ker wordt bevaren.

Wie daar aan gadinge maakt, kome op eerstkomenden MAANDAG den 21sten MAART 1814, by de beschryving, en den 28sten dito daaraanvolgenden, by den finalen palmslag, telkens des namiddags ten 2 uren, by den kastelein *J. HO-MANS*, te Heeg, en koope op dan voor te lezene conditien, inmiddels te vernemen by den notaris voornoemd.

H. J. VAN RYS presenteert, uit de hand te verkoopen, 3 à 4000 beste inlandsche JUFFERS, van 12 tot 36 voet in de lengte, de voet lengte vier duiten; de drie eerste maanden zal de verkooper zich des MAANDAGS en DON-DERDAGS op Rys laten vinden.

Te LEEUWARDEN, by D. R. SMEDING en M. KOON.